

Lauris Gundars

VĀGNERS NEATGRIEZĪSIES

DARBOJAS

Rihards Vāgners, 26 g.v., Rīgas operteātra "Muse" kapelmeistars, komponists

Minna Vāgnere, 31 g.v., viņa sieva

Amālija Plānere, 21 g.v., viņas māsa, operteātra soliste

Karls fon Holtejs, 41 g.v., operteātra direktors, literāts

Heinrihs Dorns, 35 g.v., Rīgas kantors un mūzikas direktors, komponists

Ābrams Mellers, 35 g.v., Kēnigsbergas jurists

Johans Hofmanis, 39 g.v., operteātra solists, tenors

doktors Prucers, 45 g.v., Vāgneru ģimenes ārsts

Msjē Žadēns, 70 g.v., operteātra baletmeistars

Anrio Žadēns, 33 g.v., viņa brāļadēls

Oto Karlovics, 32 g.v., operteātra orķestra bazūnists

Karls fon Meks, 29 g.v., Krievijas armijas rotmistrs

Johans Frīdrihs Baumanis, 60 g.v., gleznotājs

Maija, 23 g.v., viņa sieva, latviete

Dejotājas, muzikanti, balles viesi, teātra kalpotāji, zaldāts

Darbība norit Krievijas impērijā, Rīgā, operteātra "Muse" zālē 1839. gadā.

I cēliens - 22. jūnijā, II cēliena 1. aina - 23. jūnijā, 2. aina - pēc mēneša.

I CĒLIENS.

Operteātra "Muse" zāle, skatuve.

Uz tās iznāk Karls fon Holtejs un msjē Žadēns.

Žadēns. Atkal viņš te savācis visu savu mantību! Tu varētu vienreiz viņam pateikt: te ir teātris, operteātris, skatuve, svēta vieta, nevis viesnīca!

Holtejs. Vai tad tiešām viņš vairs nemaz nenakšņo mājās?

Žadēns. Tu nejūti - te taču jau smird kā tādā kūtī! Re, te viņš laikam guļ, bet te ēd!

Holtejs. Man šķiet, viņš vispār vairs neēd, stipri izkrities...

Žadēns. Nabaga, dvēseles nomocītais! Kas tie par cilvēkiem?! Kur mēs dzīvojam!... Mīļais Karl, es atdotu nezin ko, lai vēl kādreiz pastaigātos pa Parīzes ielām, sajustu tās brīvību, cildenumu un īstumu! Kā es tevi apskaužu!

Holtejs. Tikai tur tu, patiesībā, sāc īsti izjust, ka pats dzīvo provincē. Te burzoties, tas piemirstas - mēs apmierināties, norimstam.

Žadēns. Nomirstam, Karl, nomirstam...

Holtejs. Palīdzi man nostumt malā flīģeli.

Žadēns. Atkal viņš bļautīsies, ka viņam kāds ļaundaris notis nozadzis! Itin kā kādam tās būtu vajadzīgas!...

Abi visai skaļi darbojas, krīt klavieru soliņš, Žadēns iekliedzas.

Žadēns. Au, uz kājas!!! Kā man ir apnicis!...

Holtejs nerimst rosīties.

Holtejs. Brauc šoreiz man līdzī. Atvaino, bet es dažreiz domāju: kas tevi Francijā vairs atcerēsies - pēc trīsdesmit gadiem... Tavs brālis ir jau giljotinēts...

Žadēns. Bet tiem, kurus giljotinēja viņš, taču paliks radi, bērni paaugušies - jau labs pulciņš droši vien pamatīgs pulciņš.

Holtejs. Tev jau arī patīk kārtība.

Žadēns. Tu smeijies nevietā. Jā, kārtībai ir jābūt. Un tā ir mana nelaime, ka es to pārāk labi apzinos. Paskaties, potīte sāk pampt, tev nešķiet?

Holtejs. Nē... (*pēkšņi beidz rosīties*) Neslēpieties, es jūs redzu, lieniet laukā! Ar visu savu bazūni!...

Ar pamatīgu troksni zemē krīt bazūne.

Karlovics. Atvainojiet, direktora kungs...

Holtejs. Ko jūs te darāt, kāpēc neesat Mitavā?

Karlovics. Es... man nav jābūt...

Holtejs. Visam orķestrim ir jābūt, bet tev ne?

Žadēns. Viņš ir atlaists. Vāgners atlaida visus metāla pūšamos.

Holtejs. (*smejas*) Un ko tad nu tagad darīs? Ar vienām pašām stīgām iztikas, vai?

Žadēns. Viņš lika Lēbmanim Mitavā aizņemties no garnizona orķestra. Kaut drusku labāki esot par šitiem ugunsdzēsējiem.

Holtejs. Kāpēc tad direktors nekā nezina?

Žadēns. Tāpēc, ka Vāgners.

Holtejs. (*smejas*) Nu, un jūs, pūtēja kungs, atnācāt pielūgties Vāgneram? Tas taču ir bezjēdzīgi! Viņš taču ir dievs tas kungs: stingrs, taisns un nelokāms!

Karlovics. Nē, es tāpat... Man te bija pazudis iemutis. Uz redzēšanos...

Holtejs. Ē! Savāciet savu bazūni, citādi pazaudēsiet arī to!

Karlovics. Atvainojiet, direktora kungs, uz redzēšanos...

Holtejs. Uz Parīzi, ātrāk uz Parīzi!

Žadēns. Tu mani apzināti kaitini?

Holtejs. Jā! Tu taču vēl neesi miris!

Žadēns. Beidz, izbeidz!.. Labāk strādāsim! Nu, rādi savu slaveno deju! Beidz smaidīt! Es tūlīt pat iešu projām!

Holtejs. Neej! Skaties!... Ū-ūn-viensi-div, viensi-div... Skaties taču!

Žadēns. Tu gan esi lācis!

Holtejs. Bet saprast taču var? Skaties: ūn-viensi-div, viensi-div...

Žadēns. Vai tad tiešām kājas jāceļ tik augstu?

Holtejs. Pat augstāk. Es vienkārši nevaru. Viņas ceļ vēl augstāk. Ūn-viensi-div... Labdien, Hofmaņa kungs!

Hofmanis. Jūs viņam pateicāt?

Holtejs. (*smejas*) Labdien, Hofmaņa kungs! Jūs trīcat?

Hofmanis. Labdien. Atvainojiet. Vai jūs viņam pateicāt, direktora kungs?

Holtejs. Vēl nav sanācis, jaunais direktora kungs.

Hofmanis. Jūs rīt aizbrauksiet, bet mēs taču paliksim...

Holtejs. Jūs tomēr domājat, ka direktora amats jums ir par smagu?

Hofmanis. Nē, es nebaidos, bet... bet jūs taču saprotat: viss sanāk tik muļķīgi, neērti...

Žadēns. Nu, paskaties taču, es daru pareizi?

Holtejs. Tas nav balets! Tā ir deļa, deļa, mīļais mans... Hofmaņa kungs, neejiet prom! Vai tad kapelmeistars tiešām jūs tik ļoti biedē?

Hofmanis. Nē, nemaz. Atvainojiet... Bet es tomēr ļoti ceru uz jums. Jūs taču solījāt, ka pats viņam pateiksiet. Jūs jau zināt, kāds viņš ir...

Holtejs. Nu, protams, protams!

Hofmanis. Paldies. Atvainojiet, ka iztraucēju.

Žadēns. Lai jums labi klājas...

Holtejs. Nu, parādi vēlreiz...

Žadēns. Einuhs paliek einuhs.

Holtejs. Nekas, viņa sieva nepieļaus, ka viņš būtu slikts direktors.

Žadēns. Tad uzreiz būtu iecēlis sievu!

Holtejs. (*smejas*) Vajadzēja tevi iecelt, ko?

Žadēns. Krieviem nav giljotīnas.

Holtejs. (*skaļi smejas*) Tu runā par Vāgneru?

Žadēns. Un tiešām Parīzē tagad šitā deļa publiskā vietā?

Holtejs. Gandrīz vai publiskā. (*smejas, atsāk deļot*) Ūn-viensi-div, viensi-div... Nu, brauc līdzī! (*smejas*) Izbeidz, nevajag, nesper man!...

Pēkšņī nodīp smagi solī.

Meks. Atvainojiet, direktora kungs...

Holtejs. Nāciet, nāciet droši šurp, rotmīstra kungs! Vai tad līgaviņu meklējat, vai?

Meks. Vai tad Amālija ir šeit?

Holtejs. Nezinu, neesmu manījis...

Meks. Nē, es tāpat vien... garāmeļot.

Holtejs. Ar savu topošo radīnieku vēlējāties papļāpāt, ja?

Meks. Jā, viņš jau te parastī tup... augām dienām, gandrīz vai uz dzīvi pārvācies...

Holtejs. Tiešām, nez kur palīcis. (*sauc*) Vāgner, Vāgnera kungs!... Nav.

Meks. Mājās arī nav. Un Amālijas arī nav.

Holtejs. Jūs domājat, ka viņi abi kopā, tā teikt...

Meks. Kādas muļķības! Atvainojiet!...

Holtejs. Bet viņi taču mēdz mēģināt.

Meks. Atvainojiet, ka iztraucēju. Mani gaida dienests. *Zdravja želaju!*

Sasit papēžus, aizsoļo.

Holtejs. *Zdravja želaju!*... Paskaties, kas Krievijā paliek pāri no viena vācieša cilvēka. Labi, ka es vēl neesmu nodzīvojis šeit tik ilgi. Viņš taču ir īsts nervu kamols, ne virsnieks. Sīkumains, aprobežots. Nožēlojams vīrietis. Kaut arī zābakos.

Žadēns. Vīrietim nav nekādas vainas.

Holtejs. Lidojuma nav, lidojuma, vai tad tu nejūti...

Žadēns. Tās tavas tirgoņu laulenes gan plivinājās kā spārītes.

Holtejs. (*smejas*) Sievietēm nav jālido!

Žadēns. Lūdzu: Vāgners ir viens vienīgs lidojums.

Holtejs. Un arī viņš tev taču kādreiz patika.

Žadēns. Kā vīrietis...

Holtejs. Vai tad tu viņa miesu vari nošķirt no tās mūžīgās neapmierinātības, histērijām un tiem allaž drūmajiem pareģojumiem?...

Žadēns. Nu, kāpēc gan vienmēr aizbrauc tie labākie? Piedod, nesmejies par mani. Nu, kāpēc liktenis pēkšņi izlemj, ka tieši tev jābrauc?

Holtejs. Lai es nesapūtu te kopā ar tevi.

Žadēns. Bet ja tu nebūtu aizticis gubernatora Matildi, nekas taču nebūtu noticis, un tu te dzīvotu vēl ilgi. Tas vienkārši bija negadījums...

Holtejs. Un paldies Dievam, ka ir tādi negadījumi! Tad tikai tu sajūti, ka dzīvo!... Nu, tu vēl atceries tos soļus? Nerādi taču tik skābu ģīmi!... Nu, Ūn-viensi-div, viensi-div...

Turpmāk viņš sit ar plaukstām ritmu.

Mellers. (*tuvojas dziedoši deklamējot*)

Ko Šillers, Gēte, Lesings daiņojuši,

Lai tas caur tavām lūpām, Rihard, skaņās plūst!...

Holtejs. (*smejas*) Ģeniālā Vāgnera šeit nav, bet, Ābram, arī man ir prieks tevi redzēt! Kad tu atbrauci?

Mellers. Šorīt. Tevi pavadīt.

Holtejs. Tss, ne tik skaļi! To neviens nezina... Bet kā tu zini?

Mellers. (*sauc*) Heinrih! Heinrih!...

Dorns. Nekliedz! Es dzirdu.

Holtejs. Tu biji tur noslēpies, ko?

Mellers. Bija noslēpies.

Holtejs. Tiešām - slēpies? Kāpēc? No kā?

Dorns. Muļķības! Es vienkārši biju uzgājis augšā pie tevis, domāju - tu esi savā dzīvoklī.

Holtejs. Bet tu taču, Ābram, nebrauci šurp manis dēļ!

Mellers. Es vēlos atelpu no dzīves likstām!

Holtejs. (*smejas*) Rihards taču tev uzkraus vēl arī visas savējās!

Mellers. (*lej glāzē vīnu*) Uz tavu veselību!

Holtejs. Tu varēsi sagaidīt vakaru?

Mellers. Visi mani klienti palika Kēnigsbergā. Esmu brīvs kā putns.

Holtejs. Tāds putns, kas, man šķiet, tūlīt pakārsies! (*smejas*) Mums vakarā būs tāda maza, jautra sanāksšana. Tas tev būtu tieši laikā! Tu būsi?

Mellers. Vai tad man jau mēle pinas?

Holtejs smejas, dzer.

Mellers. Baletmeistars kungs, jums jāiedzer uz manu veselību!

Žadēns. Slimojiet vesels!

Mellers. (*smejas*) Heinrih, tad jādzer tev! Lai es tomēr sagaidītu to vareno vakaru... Kā gribi... Uz jūsu veselību!...

Dorns. Tiešām, Ābram, vakars vēl tālu.

Mellers. (*asi*) Un saule vēl augstu!... Ko tad jūs te abi darāt?

Holtejs. Msjē Žadēn, jūs parādīsiet?

Žadēns. Es vēl neesmu drošs, ka māku...

Holtejs. Es jūs lūdzu - pašu cilvēki!

Žadēns. Pat nezinu...

Mellers. Mēs jūs lūdzam!

Dorns. Mums jāiet, Ābram...

Mellers. Msjē Žadēn, kas tas būs?

Holtejs. Tas, kas pašlaik iekaro Parīzi. Dejo dāmas, tā teikt. Lūdzu, sāksim, msjē Žadēn! Ūn-viensi-div...

Žadēns. Nedaudz lēnāk, lūdzu!...

Holtejs pārstāj skaitīt, sitot ritmā plaukstas, trallina līdzī mēldiņu.

Mellers. Kas tas ir?

Holtejs. Kankāns.

Dorns. Un to Parīzē tagad dejo sabiedriskās vietās?

Holtejs. Gandrīz vai sabiedriskās...

Mellers. Un tās dāmas tur dejo brunčos?

Holtejs. (*smejas*) Viņām ir arī biksītes.

Mellers. Tā ir revolūcija, kungi! Kārtējā franču revolūcija!

Žadēns. (*pēkšņi stājas*) Neuzdrošinieties ņirgāties, kungi!

Mellers. Deja laba, patiešām laba...

Žadēns. Nepieminiet nevietā revolūciju! Jums nav tiesību, jūs vēl esat pārāk jauns!...

Mellers. Atvainojiet...

Holtejs. (*smejas*) Sadod gan tam šmurgulim!

Žadēns. Te nav nekā smieklīga!

Holtejs. Atvaino...

Dorns. Mums jāiet...

Mellers. Mums jāskrien!... Uz manu veselību! (*lej glāzē vīnu*).

Holtejs. Ābram, klausī Heinrihu - viņš tālu ies, tici man!

Dorns. Izbeidz!

Holtejs. Es patiešām tā domāju, turklāt, vai tad tas ir kas slikts?

Dorns. Tu zini, man patīk jautri cilvēki, bet jokiem ir robežas.

Holtejs. Vienalga - tu tālu iesi.

Dorns. Tu ļoti labi zini, ka mani tas neinteresē! Man pietiek ar to, kas es esmu. Tas nav maz manam vecumam.

Holtejs. Un jau šovakar tu mirsi, vai ne, rītdienas tev nav.

Dorns. Ejam, Ābram!

Holtejs. Es pirmo reizi redzu, ka tev ir tik grumbaina piere.

Dorns. Tu ļoti labi zini, ka mana loma pašlaik ir vairāk nekā divdomīga.

Holtejs. Bet tu apņēmieš to varonīgi izturēt.

Dorns. Un izturēšu! Lai dažs labs ņirgājas, lai kāds cits lej man uz galvas vircu - es izturēšu! Jo es zinu, kālab es to uzņemos! Un tu arī zini, ka Rihardam tā būs labāk! Ja vispār viņam vairs var līdzēt, tad tikai tā! Man ir žēl Riharda! Tu to zini, un es to zinu, un...

Mellers. Un man tas tagad arī ir jāzina...

Holtejs. Tu atbrauci Heinriham palīgā apslāpēt viesuli, tā teikt?...

Mellers. Nē...

Dorns. Jā, viņš atbrauca! Jo tev jau galva vairs nesāpēs, tur - Parīzē... (*trallina dažas kankāna taktis*) Bet mēs šeit paliekam!

Holtejs. Viens tāds jau te skraida kā sasvilis. Tu varētu iet pie Riharda kopā ar jauno direktoru.

Dorns. Es to arī izdarīšu! Mēs izstāstīsim Rihardam visu skaidri un gaiši!

Holtejs. Tu uzņemies to izdarīt?

Dorns. Protams. Man nekas nav jāuzņemas, es to vienkārši izdarīšu, man tas ir jāizdara. Un nesmaidi!

Holtejs. Es priecājos, ka esmu pareizi izlēmis.

Dorns. Apsveicu!

Mellers. Kas ar tevi notiek? Es tūlīt pat braukšu atpakaļ! Ja viss patiešām būtu godīgi, tu tā nekliegtu.

Dorns. (*rāmi, pēc pauzes*) Uz redzēšanos, Ābram! Pasveicini Kēnigsbergu!

Mellers. Nu, neskrien, neskrien... (*pauze*) Uz jūsu veselību, bijušais direktora kungs...

Holtejs. Ej, ej viņam līdz!... Tas tiešām nav tik viegli... Ko tad jūs abi esat izdomājuši? Nē, labāk nesaki! Tas nav svarīgi, tas vienkārši ir jāizdara. Heinrihs ir malacis, tici man. Līdz vakaram, Ābram!

Mellers. Jūs visi man esat apnikuši! Palieciat sveiki...

Pauze.

Žadēns. Man tos puikas žēl...

Holtejs. (*strauji*) Nu, tad kravājam somas? Parīze gaida, vecais!... Kas tev notika?

Žadēns. Tu esi... nežēlīgs. Jokiem ir robežas...

Holtejs. Piedod. Man ir tik slikti...

Žadēns. Kāpēc, Karl, kāpēc?...

Holtejs. Es nezinu!... Nē, zinu. Nē, nezinu...

Žadēns. Nāc, iesim pie manis.

Holtejs. Laid vaļā! Neviens te nevar neko līdzēt!...

Šķind trauki.

Žadēns. Ā-ā, nāciet, nāciet, Vāgnera kungs.

Vāgners. (*negribīgi*) Labdien.

Žadēns. Jums tās tējiņas tomēr palīdz? Dzeriet, dzeriet droši.

Vāgners. Es jūs traucēju?

Žadēns. Tieši otrādi!

Vāgners. Kur ir manas notis?! Kur jūs likāt?... Jūs nedrīkstat... jums nav tiesību tās aiztikt!

Holtejs. Pagaidām šis vēl tā kā nebūtu jūsu privātteātris! Kāpēc jūs man nepateicāt, ka vēlaties atlaist metāla pūtējus? Teātra direktoram tā kā būtu jāzina.

Vāgners. Jūs gribējāt kādu no tām vietām? Es vēl neesmu nevienai vietā pieņēmis.

Holtejs. (*smejas*) Tu šauj pār strīpu, ne?

Vāgners. Vismaz mūziķi ir manā pakļautībā, vai nav?

Holtejs. Tu man tomēr patīc - neskatoties ne uz ko.

Vāgners. Es atvainojos: man ir jāstrādā. Ceru, flīģelis jūs netraucēs! Atļausit?...

Turpmāk pūlas uzstūmt atpakaļ uz skatuves flīģeli.

Holtejs. Vai es drīkstu jūs abus ar kundzi ielūgt uz, tā teikt - tādām personiskām viesībām? Šeit pat, šovakar.

Vāgners. Ielūgums nāk par vēlu.

Holtejs. Žēl. Būs jautri.

Vāgners. Nešaubos ne mirkli. Uzmanieties, Žadēn, es jums uzbraukšu uz kājas!

Holtejs. Agrāk tu būtu nācis.

Vāgners. Agrāk es biju muļķis.

Holtejs. (*smejas*) Atvainojiet, Vāgnera kungs. Msjē Žadēn, mēģinājums beidzies.

Vāgners. Direktora kungs, vienu mirklīti!

Holtejs. Lūdzu, kapelmeistara kungs?

Vāgners. Esmu jau neskaitāmas reizes lūdzis msjē Žadēnu nenākt uz teātri šajās biksēs. Vismaz nekāpt tajās uz skatuves. Tas ir nepieļaujami, un jūs labi zināt, kāpēc!

Holtejs. Msjē Žadēn, acumirkli velciet nost!

Žadēns. Vienu acumirkli...

Vāgners. Izbeidziet! Msjē Žadēn, atstājiet, lūdzu, mūs ar direktora kungu divatā!

Žadēns. Tad bikses nevilkt?

Holtejs. Ejiet, ejiet.

Žadēns. Man bija patiess prieks...

Pauze.

Holtejs. Tu tomēr pīpē?

Vāgners. Karl, es tevi neieredzu!... Neviens vēl nekad nav ar tevi tik atklāti runājis, vai ne?!

Holtejs. Nav.

Vāgners. Un es pateikšu, kāpēc es tevi neieredzu!

Holtejs. Es zinu.

Vāgners. Tu nevari zināt...

Holtejs. (*smejas*) Es zinu. Līdz vakaram. (*aizejot*) Iedzer savu tēju.

Vāgners. (*pēc brīža, nopakaļ*) Es nebūšu, dzirdi, pat netaisos!...

Pauze. Lej sev tēju, dzer.

Vāgners. (*pēkšņi*) Ko jūs te darāt?! Es jūs redzu, neslēpieties, redzu! (*soļi, stīvēšanās, ar troksni krīt zemē bazūne*) Jūs visu laiku bijāt tur?

Karlovics. Nē, es tikko ienācu! Es jums zvēru!... Es tūlīt iešu prom!... Tas ir - es neiešu... es zinu, kapelmeistara kungs, es vairs nedrīkstu šeit savu kāju spert, es zinu. Un es jums piekrītu, pilnīgi piekrītu. Jums ir tūkstoškārt taisnība, pilnīga taisnība. Mēs... es neesmu šīs skatuves, šīs zāles cienīgs... Lūdzu, nespiediet tik stipri, man sāp!... Es saprotu, kapelmeistara kungs, ka te nav ugunsdzēsēju ballīte, te ir teātris, īsta mūzika, svēta vieta. Ticiet man - es jums piekrītu! Es tikai nepaspēju jums to pateikt, jūs vakar vairs neļāvāt mums runāt... Bet es vēlos pietuvoties īstajai mūzikai, es to vēlos no visas sirds, un es ticu, ka jūs mani atbalstīsiet, norādīsiet, kas man būtu jādara, kā... Es gribu būt mākslinieks, nevis pūtējs. Ticiet man, es vairs nevaru iet atpakaļ pie ugunsdzēsējiem, es vairs nevaru izturēt šito... (*ķer savu bazūni, iepūš tajā dažas marša taktis*).

Vāgners. Apklustiet!

Karlovics. Atvainojiet!...

Vāgners. Labāk palīdziet izstumt flīģeli! Veikli, veikli, aši!

Bazūne atkal krīt zemē, Karlovics tusna ap klavierēm.

Vāgners. Šeit, šeit, nu, stumiet taču! Labi, stāt!...

Pauze. Vāgners plinkšķina uz klavierēm nejaušus akordus.

Karlovics. Jā, saprotu, es esmu pelnījis jūsu nicinājumu... Atvainojiet, kapelmeistara kungs, ardievu...

Vāgners. Apsēdieties.

Karlovics. (*spēji*) Kur?

Vāgners. Uz sava īkšķa!

Karlovics. Vai, atvainojiet! (*skrien aiz kulisēm, atgriežas*) Nedaudz gan šūpojas, bet tas nekas...

Vāgners. Jūs taisāties dziedāt?

Karlovics. Ak, es muļķis! (*skrien pēc bazūnes, atgriežas*).

Vāgners. Nospēlējiet šo te!

Karlovics ar pūlēm, lēni nopūš neskaidru skaņu rindu.

Karlovics. Cik skaista mūzika! Tā ir jūsu?

Vāgners. Nē, pagaidām tā ir jūsu!

Karlovics. Atvainojiet, es pamēģināšu vēlreiz.

Sarindo skaņas nedaudz veiklāk. Pauze.

Vāgners. Jums ir zināms, kas ir temps? Pamēģiniet!...

Palaiž metronomu visai ātrā tempā.

Karlovics. Es varu pamēģināt... nē, nevarēšu...

Metronoms tiek pārregulēts vēl ātrāk.

Karlovics. Nē, kapelmeistara kungs, nē!

Metronoms vēl ātrāk.

Karlovics. Varbūt, kapelmeistara kungs, man ņemt citu instrumentu, varbūt tad es varēšu?

Tomēr metronoms tiek palaists uz maksimālo tempu. Atkal krīt zemē bazūne.

Vāgners. Kurp jūs skrienat?

Karlovics. Es nekad nevarēšu, nekad... Ardievu!...

Vāgners. Neākstieties.

Karlovics. Es biju... esmu stingri izlēmis... es zinu, cita ceļa nav...

Vāgners. Nu, nāciet taču atpakaļ!

Karlovics. Jums taisnība, te ir templis. Man te nav vietas. Es esmu pūtējs, tikai pūtējs. Turklāt man trūkst elpas. Laidiet mani!

Vāgners. Es taču gribu jums palīdzēt!

Karlovics. Tur nekas vairs nav līdzams! Laidiet!

Vāgners. Lūdzu, ejiet! Jūs vienalga nespēsīt neko sev nodarīt! Tukša muldēšana! Jūs neesat tāds cilvēks!

Karlovics. (*pēc pauzes, stingri*) Es esmu tāds. Es varēšu. (*aizskrien*)

Vāgners. (*pēc pauzes*) Nolādēts!...

(*aizskrien nopakaļ*).

Joprojām trakā tempā tikš metronoms. Pēkšņi tas apgāžas un apklust.

Meks. (*kļusu*) Nolāpīts!... (*sauc*) Amālij!... Vāgner!...

Uzstāda atpakaļ metronomu, veikli lavās prom: atgriežas Vāgners ar Karlovicu.

Vāgners. ... mēs patiešām varam pamēģināt kādu citu instrumentu... Varbūt sitamos?...

Karlovics. Apstādiniet taču vienreiz to metronomu!

Vāgners. Es varbūt tiešām nedaudz pārspīlēju ar tempu, varam lēnāk...

Piemēram, šādi... (*pārregulē metronomu uz ļoti lēnu tempu*).

Karlovics. Apstādiniet taču! Es nekad nevarēšu... Kapelmeistara kungs, kurp jūs?!... Es jūs lūdzu, nāciet atpakaļ, es centīšos!...

Karlovics spēlē, no jauna cenšoties trāpīt metronoma ritmā. Pēkšņi tuvojas strauji soļi, metronoms tiek apgāzts, tas apklust.

Anrio. Ak, atvainojiet, Vāgnera kungs! Zināt, man tik labi izdevās, tik brīnišķīgi!...

Karlovics. Kapelmeistara kungs ir izgājis.

Anrio. Atvainojiet...

Pauze. Atsevišķi bazūnes pūtienu.

Anrio. Vai jūs nepateiktu - viņš būs atpakaļ?

Karlovics. Es nezinu. Es nesaprotu... ceru, ka būs... (*Pauze.*) Jūs salauzāt metronomu.

Anrio. Ak, es jums izjaucu mēģinājumu...

Karlovics. Es pats visu izjaucu...

Pauze.

Anrio. Jūs spēlējat Vāgnera kunga vadībā? Es jūs apskaužu: tikties ar viņu ikdienas, kopā muzicēt!...

Karlovics. Jā... es, patiesībā, nezinu...

Anrio. Mani sauc Anrio Žadēns. Ar ko man tas gods?

Karlovics. Oto Karlovics.

Anrio. Tā jums ir trompete? Cik skaista...

Karlovics. Nē, bazūne. Jūs esat msjē Žadēna, mūsu baletmeistara dēls?

Anrio. Brāļadēls.

Karlovics. Es jau domāju...

Anrio. Zināt, es tēvocim savulaik nozvērējos, nekad mūžā savu kāju teātrī nespert - nu, jūs jau saprotat, kāpēc: tā aktieru dzīve, visas tās lietišas, bet kopš pazīstu Vāgnera kungu, es šurp lidoju kā spārnos. Iepriekš es nekad pat iedomāties nevarētu!

Karlovics. Jā, viņš ir... liels cilvēks.

Anrio. Varens, mīļais Oto, izcils cilvēks.

Karlovics. Un es biju tik nesavaldīgs, muļķis tāds!

Anrio. Par ko jūs runājat?

Karlovics. Es taču viņam uzkliedzu! Saprotiet, uzkliedzu!

Anrio. Tas nevar būt!

Karlovics. Nē, nu ne uzkliedzu, bet... eh, labāk es būtu miris!

Anrio. Vai tiešām tik nopietni?

Karlovics. Saprotiet, viņš... viņš taču teica, ka man... man esot jūtīga, pārāk jūtīga dvēsele!...

Anrio. Vāgnera kungs jums to teica?! Viņš jums?!

Karlovics. Jā! Un kā es to novērtēju?... Es uzkliedzu!...

Anrio. Neticami! Kaut ko tādu dzirdēt no cilvēka, kurš pats... pats ir kā...
Labdien, Vāgnera kungs! Laba, gaiša diena!...

Pauze.

Karlovics. Atvainojiet, ja es...

Anrio. Viņš patiešām ārkārtīgi pārdzīvo, Vāgnera kungs, ticiet man!... Vāgnera kungs, kurp jūs...

Karlovics. (*čukst*) Viņš iet padzerties...

Anrio. Man tik brīnišķīgi sanāca! Jūsu rindiņas, var teikt - tulkojas pašas.
Paskatieties!... (*rosās ar papīra lapām*).

Vāgners. Pagaidiet taču! Es tūlīt nākšu!

Karlovics. (*čukst*) Viņš dzer kaut ko...

Anrio. Jūs, Vāgnera kungs, neticēsiet, kā es šajā vietā līksmoju! Tas ir vienreizēji! (*lasa*) Rienci atsedz tērpu, viņa krūtis ir bruņām klātas. Jūs atcerieties šo vietu, Vāgnera kungs?

Vāgners. Es tā kā pats būtu to rakstījis...

Anrio. Nu, protams! Ak, es muļķis! Un tālāk, mīļais Oto, Rienci turpina...

Karlovics. Šķiet, es viņu nepazīstu...

Anrio. Tas ir senās Romas tribūns - tāds varasvīrs. Rienci - vārdā. Viņu ir nomākusi nobīļu - tie ir tādi vēl varenāki valdnieki - nekrietnība un rupjība. Viņš cīnās pret to. (*lasa*) Rienci, tātad, atsedz... tērpu... krūtis bruņām klātas. Tā, te ir. Un tad viņš saka: "Lūk, skatieties, kā sargājos no jūsu mīlas!..." Saprotat? Bruņās - sargājos no jūsu mīlas! Nevis naida, kā tas ir īstenībā! No mīlas! Vienreizēja vieta! Es, Vāgnera kungs, noteikti būtu uzrakstījis - no naida! Kā gan citādi?...

Vāgners. Es šorīt sūtīju kalpotāju jums pakaļ...

Anrio. Un, kā redzat, es jau esmu šeit, Vāgnera kungs! Jūs alkstat ieraudzīt tulkojumu, ja? Lūdzu, te ir! Tas bija tik brīnišķīgi! Zināt, es pats sāku labāk izprast franču valodu. Tā tu, cilvēks, runā no bērna kājas, nemaz nepiedomā, bet tagad, tulkojot jūsu dzeju, man tā sāk skanēt pavisam citādi. Iedomājieties tik - dzimtā valoda...

Vāgners. (*pārtrauc, šķirstot lapas*) Piektā cēliena duets - Rienci un māsa...

Anrio. Ir! Ir iztulkots! Tas ir tik brīnišķīgi! Zināt, Oto, tur tribūns paliek viens pats, tikai māsa ir viņa pusē.

Karlovics. Tā ir opera?...

Anrio. Tā ir dzīve!

Vāgners. Šim duetam ir jauna redakcija.

Anrio. Bet ir jau iztulkots...

Vāgners. Mums laikam tomēr vajadzēs vienoties par samaksu...

Anrio. Vāgnera kungs, vēl viens vārds, un es aiziešu! Jūs taču zināt! Kur ir pulsts? Tūlīt es to atnesīšu! (*iet pēc pulsts, tusna ap to*) Vai, es laikam viens nevarēšu...

Vāgners. Ejiet taču viņam palīgā!

Karlovics. Es?...

Vāgners. Nē, es laikam...

Karlovics. Nu, protams, protams, ar lielāko prieku!...

Abi uznes rakstāmpulti.

Anrio. Lūdzu, Vāgnera kungs, diktējiet! Bez šaubām - es iztulkošu arī jauno redakciju! Lūdzu! Es taču jums saku - tas nav darbs, tā ir bauda. Īsta bauda!

Vāgners. (*diktē*)

Es nodots no tās baznīcas, dēļ kuras goda cīņai cēlos,

Es savas tautas pievilts, kaut tās vārds man bija svēts...

Anrio. Vienreizēji...

Karlovics. Tā ir jūsu opera, Vāgnera kungs?

Vāgners. (*turpina diktēt*)

... Un projām visi draugi, ar kuriem laimīgi mēs bijām:

Vien jūs man abi uzticīgi esat - ak, debesis un mīļā māsa mana...

Anrio. Un projām draugi, ar kuriem laimīgi mēs bijām... Jā, tas ir daudz labāk! Tik godīga, tieša izteiksme! Un cik patiesi! Tā, Oto, taču ir mūsu dzīve, vai ne?

Karlovics. Jūs teicāt, tas notiek Romā...

Vāgners. Pārējais ir šinīs lapās. Ceru, jūs varēsiet salasīt.

Anrio. Jūsu rokraksts, var teikt - tagad ir arī mans!... (*ļoti pēkšņi*) Vāgnera kungs, es izdomāju! Patiešām - līgsim par mana darba apmaksu, līgsim!

Vāgners. Nu ja... Bet es jau jums teicu: man nauda būs pēc trijiem mēnešiem... varbūt pusgada...

Anrio. Nerunājiet par naudu! Es vēlētos samaksu, tā teikt - graudā!

Vāgners. Kā to saprast?...

Anrio. Vai es nevarētu paturēt šīs jūsu aprakstītās lapiņas? Un tās, kuras ir pie manis, arī.

Vāgners. Priekš kam?

Anrio. Man tā būtu, var teikt - mīļa piemiņa. Un jūs taču būsit slavens! Ļoti slavens!

Vāgners. Jā... Kāpēc gan ne? Paturiet, paturiet... Ziniet, es varētu arī uz tām parakstīties, ko? Dodiet šurp!

Anrio. Paldies! Un šeit arī!

Vāgners. Un šeit es varētu uzrakstīt, teiksim: "Man prieks ar jums kopā strādāt!..."

Anrio. Vai tiešām, Vāgnera kungs?...

Vāgners. Kāpēc gan lai es melotu? Jums, teiksim, ir laba valoda, laba gaume...

Anrio. (*aizlūstošā balsī*) Pateicos jums...

Vāgners. Jūs esat tik jauks! Un kādēļ jūs skumstat, bazūnista jaunkungs? Šodien, tiešām, ir jauka diena!

Karlovics. Es atvainojos... man tā sanāca, jo... Varbūt es kādreiz tomēr varētu izpirkt savu... nodarījumu, tā sacīt...

Vāgners. Ņemiet instrumentu!

Karlovics. Tūlīt?! Jūs vēl esat ar mieru?

Vāgners. Veikli, aši!

Karlovics klūpdams krizdams. lādēdamies metas pēc savas bazūnes.

Anrio. Jums, Vāgnera kungs, ļoti piestāv smaids!

Vāgners. (*smejas*) Es zinu!

Karlovics. Spēlēsim ar metronomu?

Vāgners. Vispirms pamēģināsim tāpat!

Karlovics. Esmu gatavs!

Vāgners. Lūk, no šīm notīm.

Karlovics sāk pūst bazūnē, pēkšņi aplūst.

Karlovics. Vāgnera kungs, kurp jūs? Es varu, ticiet man, varu!...

Anrio. Aizskrēja...

Pauze.

Karlovics. Es pakāršos. Bez jokiem. (*met bazūni zemē*).

Anrio. Kāpēc?

Karlovics. Es nekad vairs nepūtīšu ugunsdzēsējos! Nekad!

Anrio. Nē, man šķita, Vāgnera kungam palika slikti.

Karlovics. Protams, to, ko es daru, viens cilvēks taču nemaz nevar izturēt!...

Anrio. Nē, ticiet man, šoreiz jūs kļūdāties. (*čukst*) Tikai nestāstiet tālāk - Vāgnera kungu nomoka viņa pūslis. Tas nebija jūsu dēļ. Jūs taču pat lāgā vēl nemaz neuzsākāt muzicēt.

Karlovics. Tiešām, varbūt gan...

Anrio. Cik šausmīgi, ka tādu, var teikt - lielu garu, nomoka viņa paša miesīgais ķermenis. Ne tikai tas sasodītais pūslis. Viņam, piemēram, ir jāvalkā brilles, bet vai jūs varat iedomāties tādu cilvēku ar brillēm? Izsmiekls! Šausmīgi. Netaisnīgi, visbeidzot. Redzat, jums, piemēram, nekas nekaiš, jūs pat taisāties pašiznīcināties, bet jūsu ķermeni taču varētu atdot Vāgnera kungam.

Karlovics. Manu ķermeni?...

Anrio. Es, protams, runāju nosacīti. Tas diemžēl nav iespējams. Un cilvēks mokās. Izciļ cilvēks. Jūs zināt, kādas ir viņa ieceres? Grandiozas! Viņš pat šo operu, šo "Rienci" raksta tik lielai skatuvei, kādas te Rīgā nemaz nav un nekad arī nebūs.

Karlovics. Tad priekš kam?...

Anrio. Viņš neapmierinās, neapmierinās ar pelēcību, pieticību. Zināt, kur viņš to uzvedīs? (*čukst*) Parīzē! Tāpēc jau es tulkoju franciski. Parīzē - ikkatra īsta mākslinieka sapņu zemē!

Karlovics. Tad jau iznāk, ka es arī te nupat spēlēju no tām pašām notīm!...

Anrio. Nu, vai sajūtāt - kas tā ir par mūziku! Viņš taču ir revolucionārs, īsts revolucionārs!

Karlovics. (*čukst*) Klusāk, Anrio kungs!

Anrio. (*tāpat*) Ak, Krievija! Mežonīgā Krievija! (*pēkšņi skaļi*) Jā, viņš ir revolucionārs - mūzikas revolucionārs!

Karlovics. (*čukst*) Nevajag, es jūs lūdzu! Jūsu vārdus var iztulkot nepareizi!...

Anrio. (*čukst*) Viņš ir revolucionārs, kura sapnis ir uzrakstīt tik īstu operu, kā skaidra un dzidra sirds. Viņš jums nekad nav par to stāstījis? Es taču nemaz nemāku tādiem vārdiem izteikties!

Karlovics. Ar vārdiem jābūt prātīgam.

Anrio. Jūs zināt, viņš taču arī īstajā dzīvē ir revolucionārs!

Karlovics. Varbūt citreiz...

Anrio. Tas pat ir brīnums, ka Vāgnera kungs jau nav Sibīrijā - viņš taču simpatizēja poļiem, nosodīja caru. Viņš man pats to ir stāstījis. Tikai nepļāpājiet tālāk.

Karlovics. Vai prāts?! Beidziet, es jūs lūdzu!

Pēkšņi straujiem soļiem atgriežas Vāgners.

Vāgners. Jūs vēl te?

Anrio. Vai mēs... vai es nevaru jums kaut kā pakalpot, Vāgnera kungs?

Vāgners. Aizejot no šejienes!

Anrio. Atvainojiet, tiešām - man taču atkal ir tik daudz darba. Es, var teikt - alkstu mesties tajā iekšā!

Vāgners. Uz redzēšanos!

Anrio. Uz redzēšanos, Vāgnera kungs.

Vāgners. Un jūs, ugunsdzēsēja kungs, ko jūs gaidāt? Es vēl pagaidām neesmu nolīdzis par jūsu repetitoru, cienītais!

Karlovics. Protams, kapelmeistara kungs...

Vāgners. Ejiet mājās un pūtiēt līdz sajēgas zudumam. Un vienalga no jums nekas nesanāks!

Karlovics. Protams...

Abi ar Anrio, kludami, prom.

Pauze.

Vāgners sēžas pie flīģeļa, sev piespēlējot dzied.

Vāgners.

Es nodots no tās baznīcas, dēļ kuras goda cīņai cēlos,

Es savas tautas pievilts, kaut tās vārds man bija svēts...

Negaidīti atskan aplausi.

Amālija. (*smejas*) Neņem nost brilles, liec atpakaļ! Tev taču atkal sāp galva!...

Vāgners. (*aizkaitināts*) Tā nedrīkst! Varēji kaut kā brīdināt!

Amālija. Pieklauvēt pie kulisēm, piemēram! Liec taču atpakaļ brilles! Nemaz jau tik traki neizskatās! Tu taču pats saki: ārējais izskats neliecina par dvēseli!

Vāgners. Kāpēc gan šodien tāda jautrība?

Amālija. Tu taču te nosmaks! Ārā ir gaiša diena, tik silts! Tev te nesalst?

Vāgners. Salst. Man arī ārā salst.

Amālija. Kad tad tu pēdējoreiz esi bijis ārā?

Vāgners. Kāpēc tu visu laiku smaidi? Kas noticis?

Amālija. Saule ārā spīd.

Vāgners. Kā Minna jūtas?

Amālija. Atnāc kādreiz, paskaties.

Vāgners. Es vairs nevaru izturēt to jūsu abu klusēšanu!

Amālija. Tev taču labāk strādājoties klusumā.

Vāgners. Pārkāpiet taču vienreiz sev pāri! Sāciet kāda no jums runāt pirmā! Vai tad ir tik grūti? Tu nevari būt pirmā?

Amālija. Tu šodien esi ēdis?

Vāgners. Kāpēc tu smaidi? Nu, kāpēc tu smaidi?

Amālija. Tev gan labāk patiktu, ja visa pasaule raudātu un plēstu matus no galvas kopā ar tevi!

Vāgners. Jautrībai jau nu gan arī vajadzētu iemeslu!

Amālija. Saule ārā spīd.

Vāgners. Un kaži pārojas!...

Amālija skaļi smejas.

Vāgners. Izbeidz! Stājies pie klavierēm, ņem notis!

Amālija. Ko mēs tādu darīsim?

Vāgners. Interesanti, ko gan tu esi atnākusi šeit darīt?

Amālija. (*smejas*) Pastāstīt, kā vasaras vidū kaži ārā pārojas!

Vāgners. Tu ne par matu neatšķiries no savas māšas, lai ko tu arī neteiktu!

Amālija. Vai tad es to saku? Turklāt tu jau to esi pierādījis, gulēdams ar mums abām (*smejas*).

Vāgners. Ej prom! Viss, uz redzēšanos! Sveika!

Amālija. Bet tu taču gribēji pastrādāt.

Vāgners. Vairāk negribu!

Amālija. Ja tikai tu zinātu, cik tu muļķīgi uzvedies! Puika, puiselis... Nu, parādi notis - ko mēs šodien dziedāsim?

Vāgners. Neko...

Amālija. Rihard!...

Vāgners. Bet kāpēc tu tā dari? Tu taču zini - man sāp galva, salst un... viss kaut kas cits, bet tu nemaz... neiejūties.

Amālija. Atvaino, ka moku tavu jūtīgo dvēseli.

Vāgners. Mani izsmejot, tu runā taisnību. Un es par savu dvēseli nekaunos.

Amālija. To es zinu.

Vāgners. Mēs strādāsim, vai nē?

Amālija. Gribi dzirdēt, ko tu te esi uzrakstījis, kā tas skan?

Vāgners. Tas skan ļoti labi. Bet varbūt var vēl labāk (*uz flīģeļa uzdod toni*).

Amālija. Un arī izrādē Adriano partiju dziedāšu es?

Vāgners. Kas tad cits? Tīrs, juteklīgs jaunielis - tava loma...

Amālija. Un mēs to spēlēsim šeit, Rīgā?

Vāgners. Protams. Ne jau Parīzē. (*vēlreiz uzdod toni*) Nu, sāksim!

Amālija. Še, ņem atpakaļ, man ir pašai savas notis.

Vāgners. Tev nevar būt savu. Tās pagaidām ir tikai vienā eksemplārā.

Amālija. Redz, uz manām arī stāv rakstīts - *Rienci, Adriano ārija no trešā cēliena...*

Vāgners. (*pēkšņi*) Parādi! Pagaidi, neskrien prom! Parādi!

Amālija. Un vēl te ir rakstīts: *neizmirstamajam Fidelio - Vilhelmīnei Šrēderei-Devriānai*. Nenāc man klāt! Un vēl Vilhelmīnei tiek zvērēts: *nespējot iedomāties kādu citu Adriano lomā. Cerībā uz pirmizrādi Parīzē. Vienmēr jūsu - Rihards Vāgn...*

Vāgners. Atdod! (*izrauj nošu lapas laukā no Amālijas rokām, plīst papīrs*)

Amālija. Redz, saplēsi!...

Vāgners. Kur tu tās ņēmi?!

Amālija. Ak, jūtīgā dvēsele!...

Vāgners. Kur tu ņēmi?!

Amālija. Tu bijī aizmirsis to vēstulīti nosūtīt. Tā jau otro nedēļu mētājās mājās uz klavierēm. Tu esi palicis vēl aizmāršīgāks.

Vāgners. Es vienkārši šaubījos, vai vispār sūtīt...

Amālija. Nemelo.

Vāgners. Bet es taču esmu tev stāstījis - ko tas līdz, ka es rakstu labu mūziku, ja neviens par to nezina, nekur to nespēlē, izņemot šo kaktu. Tā ir politika. Nemoki mani - tu taču to ļoti labi saproti.

Amālija. Saprotu. Nenāc man klāt!

Vāgners. Bet tu taču kādreiz mani mīlēji.

Amālija. Un tu mani? Nenāc!... Kad Minna aizlaidās no tevis ar to resno andelmani, tu atskrēji izraudāties pie manas krūts... nē, pie kreisās krūts tas bija. Tu izvēlējies mani, jo tā bija vieglāk - sievas māsa, nav vairs īpaši jāaplido. Tu toreiz tā mīlēji, un es ticēju...

Vāgners. Tu labi zini, ka Minna toreiz pat nedomāja atgriezties, tas bija godīgi, un mēs ar tevi būtu...

Amālija. Nebūtu! Tas ir kaut kāds lāsts, ka mēs samīlamies tādos ākstos, kā tu - ģeniālos, neatzītos, puņķainos, šņukstošos un žēlojamos nabadziņus!...

Vāgners. Tu taču neprecēsi to rotmistru.

Amālija. Precēšu! Jo viņš, atšķirībā no tevis, ir... ir liels... drosmīgs... mierīgs...

Vāgners. Kavalērista slaidajām kājām...

Amālija. Izbeidz!

Vāgners. Un, protams, bagāts!

Amālija. Jā, bagāts, bet tas nav galvenais!

Vāgners. Un viņš tev aizliegs dziedāt teātrī.

Amālija. Un paldies Dievam! Kā jūs visi esat man apnikuši!

Vāgners. Tu melo.

Amālija. Es sēdēšu mājās, un viņš mani mīlēs!

Vāgners. Kā tādu medību suni vai pīli pils dīķī!

Amālija. Apklusti!

Vāgners. Un nekad tu vairs neiznāksi šajās gaismās, nekad vairs nesajutīsi tās trīsas, kas pārņem tevi...

Amālija. Tās ir tikai tādu plānprātiņu iedomas, kāds esi tu! Tu esi nožēlojams!...
(*metas pie Vāgnera*) Mīļais! Ciešāk, turi mani ciešāk!...

Vāgners. Es... saspiedīšu... tev sāpēs...

Pauze.

Amālija. Es...

Vāgners. Tu...

Amālija. Man nav citas izejas...

Vāgners. Bet es... es...

Pauze.

Pēkšņi, strauji soļi.

Meks. Amālij!... Nē, pagaidi, neskrien prom! Pagaidi!!!

Amālija prom, pauze.

Meks. Es... es pieprasu gandarījumu!

Vāgners. Par ko?

Meks. Jūs... jūs, kapelmeistara kungs, neizliecieties par dumju, jūsu sievasmāsa grasās kļūt mana sieva!

Vāgners. Man patiens prieks, ka mēs saradosimies. Jūs esat... liels... cienījams...

Meks. Neuzskatiet mani par dumju! Atvainojiet!... Es visu redzu, visu! Sakiet... es gribētu, lai mēs runātu kā vīrietis ar vīrieti! Sakiet, vai... tikai šai sarunai jāpaliek starp mums. Vienā vārdā, vai jūs... vai jums ar manu sievu... līgavu ir bijis... ir bijušas, tā teikt, attiecības?

Vāgners. Jā, mēs esam draugi...

Meks. Nē, es domāju... redzat, jūs dzīvojat vienā dzīvoklī... un visiem ir zināms, ka jūsu sieva ar manējo, tas ir - Amāliju, nepārmij ne vārdiņa: tam taču jābūt iemeslam... un tagad jūs abi, te, kopā...

Vagners. Viņai sareiba galva, un es...

Meks. Nolieciet taču to savu pīpi! Atvainojiet, protams, jūs esat tiesīgs darīt, ko vēlaties... Bet es domāju, tādas īpašas attiecības jūsu starpā... ir bijušas? Jūs taču ļoti labi saprotat, ko es jums jautāju!... Atvainojiet!

Vāgners. Jā...

Meks. Jā?

Vāgners. Nē, nekādu attiecību!

Meks. Tas nevar būt! Atvainojiet!... Nu, runājiet taču!

Vāgners. Man jums nav ko teikt.

Meks. Jūs baidāties par sevi? Velti. Es protu novaldīties, saņemties un novaldīties. Nebaidieties arī par mani pašu. Es varu daudz izturēt... Vai zināt, kādēļ es dirnu šeit, šajā kaktā nevis dzīvoju Pēterburgā? (*čukst*) Esmu brīvdomātājs. Es divdesmit piektajā simpatizēju dekabristiem... Zināt, Miša Bestuževs dienēja mūsu korpusā.

Vāgners. (*tāpat*) Jūs uz šejieni izsūtīja?

Meks. Nē, es paspēju pats, lai nenokļūtu vēl tālāk. Es simpatizēju...

Vāgners. Es arī. Kad sacēlās poļi.

Meks. Nu, ar poļiem bija citādi. Viņi gribēja sagraut Krieviju, bet mēs gluži otrādi - uzcelt jaunu.

Vāgners. Cik tad jums toreiz bija gadu?

Meks. (*atkal skaļi*) Piecpadmit. Jā, kā redzat, es jau no jaunības neesmu varējis ciest melus, netaisnību. Un es gribētu tikt skaidrībā arī šajā lietā... Jūs baidāties par Amāliju? Bet vai tad godīgāk būtu dzīvot melos? Atvainojiet!... Vai tad jūs to varētu pieļaut? Nu, runājiet taču! Es izturēšu!

Vāgners. Jā...

Meks. Kas - jā?

Vāgners. Mēs... ar Amāliju esam bijuši, tā sacīt, tuvākās at...

Meks. Apklustiet! Klusējiet!... (*Pauze.*) Tā taču nav taisnība, vai ne, Vāgnera kungs? Vienkārši es jūs piespiedu pateikt to, ko es vēlos dzirdēt. Bet tie taču ir meli!... Vāgnera kungs, tie taču arī bija meli, vai ne?... Nu, runājiet taču!

Vāgners. Jā, tā nebija taisnība...

Meks. Nu, redziet nu! Es taču teicu - es nemāku ar cilvēkiem runāt, viņi no manis baidās. Es esmu karavīrs, rupjš karavīrs. Sakiet, Vāgnera kungs, ko lai es daru, kā lai tieku no šīs šausmīgās īpašības vaļā?

Vāgners. Nezinu.

Meks. Nē, jūs zināt! Jūsos mīt mākslinieka dvēsele, daudz smalkāka par manējo. Kā gan es priecājos, ka mēs būsim radi!

Vāgners. Es arī. Nāciet biežāk uz teātri! Es rakstu jaunu operu. Domāju, tā būs īpaša, tiešām smalka.

Meks. Jums nokrita pīpe.

Vāgners. Pateicos.

Meks. Amālija man stāstīja, ka jūs nedrīkstot pīpēt, tas kaitējis jūsu veselībai.

Vāgners. Kādas muļķības! Un vispār, ko viņa gan zina par mani?! Es varu pīpēt no rīta līdz pat vakaram, nepārtraucot! He, es, redzat, nedrīkstot pīpēt!...

Meks. Bet par Amāliju jūs pateicāt taisnību?

Vāgners. Protams.

Meks. (*smejas*) Uzmanieties, Rihard! Skatieties, kāds man ir zobens! (*nodžinkst zobena metāls*) Ass! Un man ir asas, karstas asinis, Rihard, uzmanieties! (*veic dažus izklupienus ar izkliedzieniem*) Kurp jūs, Vāgnera kungs, kurp jūs?! Es taču jokoju! Nāciet atpakaļ!...

Prucers. (*ienākot*) Jums gan ir karstas asinis, fon Meka kungs. Gribējāt kādu piebeigt?

Meks. Ko jūs, ko jūs?! Vāgnera kungs tik negaidīti aizskrēja...

Prucers. Es arī no tāda varena naža būtu bēdzis!

Meks. Nē, es taču pajokoju! Viņš pārprata, tik strauji aizskrēja!...

Prucers. (*lietišķi*) Ļoti strauji, pēkšņi?

Meks. Jā, ļoti. Es jums zvēru, es tā nebiju domājis!...

Prucers. Viņš drīz būs atpakaļ.

Meks. Jūs domājat?

Prucers. Es zinu.

Meks. Kā gan jūs to varat zināt?! Jūs taču te nemaz nebijāt!

Prucers. Tātad viņam tomēr bija no kā būties?

Meks. Nē! Nē!!!... Cik muļķīgi! Mēs taču abi... Jūs zināt, doktora kungs, es precēšu Vāgnera kunga sievasmāsu.

Prucers. Jā, zinu.

Pauze.

Meks. Cik labi, ka es jūs sastopu! Man ienāca prātā... ak, nē!

Prucers. Runājiet droši.

Meks. Jūs taču esat visas Vāgneru ģimenes ārsts, vai ne?

Prucers. Jā,

Meks. Tātad - Amālijas jaunkundzes arī. Sakiet, vai man, kā līgavainim nebūtu tiesības, teiksim tā - zināt līgavas veselības stāvokli? Un kurš gan labāk par jums to zina...

Prucers. Ja jūs tā ļoti vēlaties... bet tikai starp mums!

Meks. Protams, doktora kungs! Es saprotu, ārsta noslēpums...

Prucers. Viņa ir pilnīgi vesela.

Meks. Man patiešs prieks!... Bet... vai par viņas sieviešu galu - teiksim tā, jūs arī zināt?

Prucers. Viņa nav sūdzējusies.

Meks. Nē, es domāju, vai... runāsim kā vīrietis ar vīrieti, tikai starp mums - vai viņa ir sieviete?

Prucers. Vismaz līdz šim es tā biju domājis...

Meks. Nē taču, jūs ļoti labi saprotat, ko es jums jautāju! Atvainojiet!... Man tas ir ļoti svarīgi.

Prucers. Es nezinu... Varbūt pajautāt Vāgnera kungam - lūk, viņš jau nāk!

Meks. Es jums aizliedzu viņam to jautāt, vai dzirdat?! Atvainojiet!... Es... es jūs izsaukšu uz divkauju, ja jūs viņam izpaudīsiet manu jautājumu!

Prucers. Rihard, fon Meka kungs arī tevi aicināja uz divkauju?

Meks. Izbeidziet! Nekā tamlīdzīga! Atvainojiet!... Jūs esat nežēlīgs, doktora kungs! Atvainojiet, ka iztraucēju, kungi! (*sasit papēžus, aizsoļo prom*).

Vāgners. Pasaki man, ko gan sievietes atrod šitādos... es nezinu - recekļos, ne rotmistros?

Prucers. Normāls vīrietis. Parādi savu pulsu.

Vāgners. Normāls? Lidojuma nav, lidojuma! Vai tad tu nemaz nejūti? Man žēl Amālijū.

Prucers. Sirds tev iet kā zirgam - ja vēlreiz sūdzēsies, neticēšu. Tu esi nepietiekami dzēris tēju: kannai bija jābūt jau gandrīz tukšai.

Vāgners. Es vairs nedzeršu tās tavas tējiņas, es atsakos! Tas ir pazemojoši! Nedzeršu!

Prucers. Tu taču paspēj aizskriet nepieslapinājīs? Tā ir tikai tāda mātīga sajūta, ka nevar vairs saturēt.

Vāgners. Bet es ne par ko citu vairs nespēju domāt! Ka tikai paspētu, ka tikai nepieslapinātu!...

Prucers. Pagājušonedēļ tu domāji tikai par savām nierēm.

Vāgners. Jā, es vairs neko nejūtu... bet es vairs tā nevaru!

Prucers. Brilles atkal aizmirsi mājās?

Vāgners. Jā...

Prucers. Nemelo. Tu nemaz neesi mājās bijis. Galva sāp? Sāp?

Vāgners. Es izskatos... ne pēc kā es neizskatos...

Prucers. Galva sāp?

Vāgners. (*pēc pauzes*) Labi, lūdzu, es varu arī uzlikt, lūdzu...

Prucers. Itin kā tu vienīgais visā pasaulē staigātu ar brillēm...

Vāgners. Neaiztiek pīpi!

Prucers. Tu solīji, ka atstāsi to mājās.

Vāgners. Es valkāšu brilles, bet tu neņem pīpi! Es šodien nemaz neesmu aizsmēķējis! Es piebāžu un izberu, atkal piebāžu un atkal izberu!... Es tevi lūdzu.

Prucers. Tici man: pīpe nedara tevi vecāku.

Vāgners. Atdod!

Prucers. (*smejas*) Dieva dēļ! Lūdzu, ņem, ja jau ir tik traki!...

Vāgners. Neredzu nekā smieklīga! Dzirdi!... Lūdzu, lūdzu, smejies, cik tev patīk! Lūdzu, te, tavā priekšā stāv briļļaina niecība vārdā Rihards Vāgners, kurš nez kāpēc izdomājis, ka māk rakstīt mūziku, ir ģēnijs, taču patiesībā to tikai vien zina, kā uzmanīt savu pūslī. Lūdzu, pārliecinieties paši, viņš taču droši vien smird pēc urīna! Nāciet tuvāk, kungi, nebēdziet, laipni lūdzu, aplūkojiet: niecība un sava defektīvā organisma vergs!...

Klusums.

Prucers. Kāpēc tu nejautā, kā klājas Minnai?

Vāgners. (*pēc brīža*) Kā viņai klājas?

Prucers. Viņai pūslis jātukšo vēl biežāk nekā tev.

Pauze.

Vāgners. Es esmu cūka. Cūka, īsts cūka.

Prucers. No tā paliek vieglāk tikai tev pašam, nevis viņai.

Vāgners. Protams. Es tūlīt iešu mājās. Tūlīt pat. Kas man te ko darīt? Atnāksi man līdzi?

Prucers. Es no turienes nāku.

Vāgners. Protams. Man jāiet pašam. Labi, ka tu esi. Tu esi vienīgais šajā kaktā... vienīgais cilvēks. Paklau, tu taču te sapūsi - braucam kopā uz Parīzi!

Prucers. Tu nupat taisījies mājās.

Vāgners. Es varu derēt, ka šajā drūmajā pilsētelē es esmu vienīgais, kurš sapņo nokļūt Parīzē! Viņiem taču pat tādu domu nav! Viņiem ir tādas: ko apēst, ar ko gulēt, kā izskatīties! Parīze? Jāsmejas!...

Prucers. Tu taisījies...

Vāgners. (*asi*) Es eju, mīļo tētiņ!

Prucers. Šķiet, ka tev nekur vairs nav jāiet.

Vāgners. Minna! Mīļā Minna!... Mēs tikko runājām... es jau gāju mājās. Es esmu cūka, tici man - es zinu. Cūka! Bet man bija tik slikti. Dzirdi?

Prucers. Nespied taču viņu tik stipri, nespied!

Vāgners. Piedod! Piedod! Ak, es muļķis!

Minna. Paldies, doktor. Es taču nedrīkstu neko tamlīdzīgu viņam sacīt.

Vāgners. Kāpēc?

Minna. Es varu gan iedomāties, ko tu atbildētu! Piemēram: "Tātad tu negribi, lai es tev pieskaros! Esmu tev svešs!"... Aptuveni tā.

Vāgners. Tā nemaz nebūtu. Es taču saprotu - tur tev iekša ir mazs bērniņš, ko nevar spiest.

Prucers. Es jums, Vāgnera kundze, ticu.

Vāgners. Es nemaz tik slikts neesmu.

Prucers. Tikai nedaudz.

Vāgners. Jā, jā, jā... Iesim mājās, mīļā! Tev dreb rokas.

Minna. Ābrams atbraucis no Kēnigsbergas. Bija atnācis. Neko neteica. Teica, ka nekas jau īpašs jau neesot...

Vāgners. Ja nekas, tad nekas! Kāpēc tad jāuztraucas?

Minna. Pats zini.

Vāgners. Zinu. Nezinu. Man vienalga. Dzirdi - vienalga! Tikai tāpēc tu atskrēji?

Minna. Nekliedz!

Vāgners. Es nekliedzu. Tas taču, patiesībā, ir tik nesvarīgi. (*klusu*) Nu, izbeidz, nomierinies. Doktor, nu, pasakiet taču, ka viņas stāvoklī nedrīkst uztraukties.

Prucers. Brīnumainā kārtā šoreiz Rihardam ir taisnība. Lai taču viņš pats mokās, Vāgnera kundze.

Minna. Reksis gaudo, Robērs rej visu dienu... Es vairs nevaru.

Vāgners. Kāds Reksis?

Minna. Laid mani vaļā!

Vāgners. Bet es tiešām neatceros! Reksis...

Prucers. Nespied taču viņu tik stipri!

Minna. Pats pagājušonedēļ atstiepi mājās to nabagu. Jūs redzējāt, doktor, pakaļējās kājas paralizētas, blusu pilns, kauli un āda...

Vāgners. Es nevarēju pamest viņu uz ielas. Viņš tā skatījās uz mani - kā cilvēks, goda vārds! Un tu taču, mīļā, arī teici, ka esmu pareizi darījis. Es nezināju, ka tu esi viņu nosaukusi par Reksi...

Minna. Tu taču pats nosauci.

Vāgners. Tiešām? Es, šķiet, sāku zaudēt atmiņu. Tu, doktor, man kaut ko parakstīsi?

Minna. Beidz ākstīties!

Vāgners. Bet kāpēc tad Robērs rej?

Minna. Greizsirdīgs: viņa teritorijā svešs suns.

Vāgners. Robēru vajag piekaut! Ir jāsaprot, ka citiem ir grūtāk! Vienkārši vajag piekaut - tu taču zini! Viņš taču citādi nemaz nesaprot.

Minna. Tad ej mājās un kauj!

Vāgners. Mēs jau ejam, ejam! Būs labi, mīļā mana! Doktor, vai es šādi drīkstu piespiest vaigu savas sievas vēderam, nekas nenotiks?

Minna. Izbeidz ākstīties!

Vāgners. Tā ir pa stipru?

Minna. Nē, bet...

Pauze.

Prucers. Vai jūs, Vāgnera kundze, dzerat to miltenāju tējiņu?

Minna. Jā...

Prucers. Vairāk guliet. Es to suni aizvākšu. Vai es rīt varētu to izdarīt?

Vāgners. (*strauji*) Apklustiet!... Viņš taču tur iekšā kustas! Tu pati jūti? Viņš kustas! (*čukst*) Doktor, vai tad visi bērni tur iekšā kustas?

Prucers. Nē, tikai tavējais...

Vāgners. Atkal!...

Prucers. Viņš jau kustas labu laiku, tikai tu neesi bijis mājās.

Minna. Dažreiz... dažreiz viņa iesper tik stipri...

Vāgners. Kāpēc - viņa? Tas ir puika.

Minna. Man kaut kā šķiet, ka meitene. Nezinu, kāpēc.

Vāgners. Puika! Noteikti puika! Vai ne, doktor?

Prucers. Māte zina labāk...

Vāgners. Nesmejies, citādi tu drebi, un es nejūtu!... Atkal! Vēlreiz, vēlreiz! Tas ir puika! Klusu! Man šķiet, ka es kaut ko dzirdu!

Prucers. Diezin vai.

Vāgners. Klusu!... Dzirdu! Dzirdu!...

Prucers. Kā tad - jaunais Vāgners taču! Jau komponē...

Vāgners. Viņš rūc, rūc, nē - viņš dzied!...

Minna. (*čukst*) Iesim mājās...

Vāgners. (*tāpat*) Jā, mīļā, protams... Cik sen es neesmu bijis pie tevis, es tā gribu...

Pēkšņi skaļi vairāku cilvēku soļi.

Baumanis. Rihard!... Tu te esi?... Rihard, tie esam mēs!...

Vāgners. Brīnišķīgi! Kā es priecājos, Frīdrih!

Baumanis. Te ir tik tumšs, te ir tik auksts...

Vāgners. Nāc, nāc tālāk!

Baumanis. Es neesmu viens!

Vāgners. Kas tas tev par briesmīgu vainagu galvā? Ozollapu? Tu vispār redzi mani?

Baumanis. Ahā! Patīk? Vienreizējs, vai ne? Un tā ir viņa: Maija...

Vāgners. Vienreizēji!... Tu tik precīzi biji man viņu aprakstījis! (*īpaši decenti*) Labdien, kundze.

Baumanis. Viņa jau prot vācu valodu. Bet paskaties, kāds tērps!

Vāgners. Minna, doktor, skatieties, kāda vienkāršība, kāds patiesums! Tas ir krievu tautastērps.

Baumanis. Latviešu, Vāgnera kungs, latviešu!

Vāgners. (*decenti*) Ak, atvainojiet, kundze!

Baumanis. Viņa jau prot vāciski...

Vāgners. Kāds kauns! Cik gan mēs, lielās tautas, neuzmanīgi izturamies pret mazākajām! Mēs esam vīzdegunīgi! Bet te taču, patiesībā, ir tik daudz no tīra, nesabojāta cilvēces gara!

Baumanis. Kādas krāsas, pavērojiet! Te gan gaismas ir par maz.

Vāgners. Frīdrih, man jāatzīstas, tu allaž tik jūsmīgi stāstīji par savu sieviņu, ka es jau sāku kļūt aizdomīgs: vai kaut kas tāds pasaulē vispār iespējams!

Baumanis. Pagaidiet! Tūlīt tu arī iemīlēsies! Maijiņ, lūdzu! Nekautrējies, nekautrējies, lūdzu!...

Maija uzsāk dziedāt, taču sajutusi, ka uzņēmusi greizu toni, atsāk vēlreiz. Viņa dzied latviešu tautas vasaras saulgriežu dziesmu ar piedziedājumu "Līgo, līgo...". Maija no apjukuma steidz, tomēr, kad viņa ir beigusi, Vāgners ar Baumani karsti aplaudē.

Baumanis. Bravo!...

Vāgners. Slāviem ir neticami skaistas melodijas! (*dzied*) Līgo, līgo...

Baumanis. Latvieši nav slāvi, viņi ir balti...

Vāgners. (*decenti*) Ak, atvainojiet, kundze! Tik līdzīgi, tik līdzīgi...

Baumanis. Vai tagad tu saproti, par ko es tev stāstīju?

Vāgners. Tev ir pilnīga taisnība! Zināt, Baumaņa kungs, apgalvoja, ka šajās dziesmās, šajās pirmatnējās skaņās ir saklausāma jaunā opera, neviltota un dzīva.

Baumanis. Tā būtu revolūcija, mīļie tautieši! Īsta revolūcija! Un šis Maijiņas tērps - vai jūs esat redzējuši tādu krāsu salikumu mūsu mākslā?

Vāgners. Es pat nezinu, vai esmu tam gatavs. Tik eksotiski, salīdzinoši ar mūsu purvu! Godīgi sakot, es pat nedaudz baidos, nesaprotu...

Baumanis. Vajag tikai gribēt! Es vakar iztulkoju vienu viņu dziesmiņu.

Vāgners. Jūs protat krievu valodu?

Baumanis. Es protu krievu arī, bet iztulkoju no latviešu. Esmu pārliecināts, arī jūs būsiet sajūsmā.

Minna. Atvainojiet, man jāiet.

Baumanis. Vienu mirklīti, jaunkundz!

Vāgners. Ak, atvainojiet! Pavisam piemirsu jūs sapazīstināt - mana kundze... doktors Prucers. jūsu priekšā ir Baumaņa kungs - gleznotājs.

Baumanis. (*smejas*) Tāpēc es esmu tāds pasists, vai ne?

Prucers. Es jūs pavadīšu, Vāgnera kundze.

Vāgners. Minna, mēs šovakar esam ielūgti uz tautas svētkiem.

Baumanis. Rīt, Rihard, rīt. Mēs tikai šodien atnācām, lai atgādinātu, lai jūs šonakt nespētu aizmigt, degtu nepacietībā! Lūdzu, šis vainags ir tavš, tas pieder pie tradīcijām.

Vāgners. Man ir par lielu...

Baumanis. Nēsā kaut kaklā! Zināt, Vāgnera kundze, rīt Daugavmalā, upes malā pie tilta cilvēki kurinās ugunskurus - ja žandarmi nenoliegs, mēs dziedāsim. Tāds dabas bērnu vakars. Nāciet arī jūs, doktora kungs! Tas būs kā svaigs gaisa malks mūsu satrunējušajā kultūrā.

Vāgners. Mēs būsīm, noteikti būsīm! Skaties, Minna, man piestāv vainags? Tikai es tevi neredzu! (*smejas*).

Holtejs. (*pēkšņi*) Mīļie, masku balle taču būs tikai rīt!

Vāgners. Te nav nekāda masku balle! Tas ir... tas vienkārši ir...

Holtejs. Kāds kundzei neredzēts tērps! Varu saderēt, ka šeit kaut kur tuvumā jābūt Baumanim!

Baumanis. (*smejas*) Tev ir oža kā sunim.

Holtejs. Tu jau mums esi vienīgais, tā teikt - etnogrāfiskais maniaks!

Vāgners. Kā tas būtu jāsaprot?

Holtejs. Paldies, ka tomēr pieņēmt manu ielūgumu, kapelmeistara kungs. Pat tevi, Minna, viņš ir atvilcis līdzī.

Vāgners. Palūgšu neuzrunāt uz "tu"!

Holtejs. Sveiks, doktor! Labi, ka atnāci. Būs jautri.

Vāgners. Mēs nemaz neesam atnākuši, mēs vienkārši nemaz neesam aizgājuši.

Holtejs. Vai mājē Žadēnu neredzējāt? Viņam bija jābūt šeit... Žadēn!... Žadēn!... Acumirkli, atvainojiet, tūlīt atgriezīšos!

Minna. Iesim, Rihard, prom.

Vāgners. Protams.

Baumanis. Es gan nopratu, ka būtu vērts palikt.

Vāgners. Nekādā gadījumā! Tava sieviņa te vairs nedrīkst atrasties ne mirkli! Es tevi lūdzu, Frīdrih, ved šo bērnu prom cik tik ātri iespējams! Viņa šeit...
aptraipīsies! Es tev, beigu beigās, pavēlu to darīt!

Baumanis. Ja tu tā saki... Arlabvakar... Līdz rītam, Vāgnera kungs.

Vāgners. Ardievu! Mēs arī ejam, mīļā.

Prucers. Uzliec brilles!

Vāgners. Lūdzu! Redzat, man pat pietāv! Mēs ejam mājās!

Prucers. Es jūs pavadīšu.

Vāgners. Nē, es vairs negribu nevienu redzēt!

Prucers. Lūdzu! Arlabvakar, Vāgnera kundze!

Prucers prom, pauze.

Minna. Man šķiet, tu viņu aizvainoji.

Vāgners. Tu negribēji palikt ar mani divatā?

Minna. Muļķīt! Tu tik ilgi nebiji, es tevi gaidīju...

Vāgners. Kāpēc es mājās nevaru izturēt?

Minna. Tu taču visu iekārtoji, kā tev pašam patīk, iztapsēji, tik daudz auduma izlietoji...

Vāgners. Bet es nevaru tur dzīvot!

Minna. Kur tad tu vari?

Pauze.

Holtejs. (*ienākot*) Jūs vēl šeit?

Vāgners. Neliecieties traucēties. Varat uzskatīt, ka mēs šeit vairs neesam.

Holtejs. Labi. Es atļaušos nostumt malā flīģeli, ja jums nav iebildumu.

Vāgners. Pagaidiet! Vienu acumirkli! Es gribēju vienu niansīti pārbaudīt...

Sēžas pie flīģeļa, izspēlē dažus akordus.

Holtejs. Izbeidz, Rihard!

Vāgners. Ceru, man nav liegts uzturēties uz šīs skatuves?

Holtejs. Netēlo muļķi... Savāc savas notis, lai atkal kāds briesmīgs, maniakāls ļaundaris tās nenozagtu. Es nesu prom pulti.

Vāgners. Tu nevari to aizmirst, ja?

Holtejs. Ko tad?

Vāgners. Mīļā, gribu tev pastāstīt, ka es direktora kungam šodien atklāti pateicu, ka nīstu viņu. Gribu, lai tu zinātu, kāpēc viņš mani turpmāk ierobežos vēl vairāk.

Holtejs. Rihard, tūlīt šurp nāks cilvēki. Tev taču pašam nepatīk skaļās kompānijas.

Vāgners. Kāpēc? Man patīk! Tu vienīgais uzskati, ka es esmu cilvēku nīdējs. Neviens cits tā nedomā. Un es cilvēkiem patīku. Varbūt tieši ar savu prasīgumu.

Holtejs. Tad es tev novēlu jautru vakaru.

Vāgners. Protams. Paldies! Dejas būs? Kas spēlēs?

Holtejs. Tas nebūs tavā gaumē.

Vāgners. Ja man atmiņa neviļ, tu mani pats šurp aicināji!

Holtejs. Es zināju, ka tu atteiksies.

Vāgners. Ak, kā gan tev nepatīk, ka es runāju atklātu valodu!

Holtejs. Es tevi mīlu, Rihard.

Pauze.

Vāgners. Nē, tu neej vis prom!... Nē, tu redzēji, mīļā, cik viņš ir apmulsis? Aizskrēja! Nobijās.

Minna. Iesim.

Vāgners. Tagad mēs vairs nevaram aiziet! To tikai viņš gaida!

Minna. Dari, kā gribi. Es eju.

Vāgners. Tu atstāsi mani vienu?

Minna. Nāc tu arī.

Vāgners. Es neesmu sliktāks par viņu!

Minna. Nespied tik stipri man roku!

Vāgners. Arī mani cilvēki mīl un ciena. Atceries, cik jautri bija Lieldienās: vēl vakar Bīlenšteins atcerējās, pateicās par ielūgumu.

Minna. Iesim. Man nav labi.

Vāgners. Kāpēc gan? Kāpēc tu bēdz? Tu taču pati teici, ka starp jums abiem nekā nebija. Holtejs tev uzmācās, bet tu atraidīji! Vai tad tā tomēr nebija?

Minna. Mēs jau simtreiz esam to izrunājuši!

Vāgners. Tev jāpierāda viņam, ka esi mierīga, neiebiedēta! Viņš taču, naivais, domā, ka es viņu nīstu tevis dēļ! Nē, es tev ticu, ticu! Bet viņš...

Minna. Tur kāds nāk! Es tevi lūdzu, pazudīsim ātrāk!

Vāgners. (*klusu*) Ja tu aiziesi... tu zini! Es taču tevi mīlu! Mīlu...

Tuvojas vairāku cilvēku soļi.

Žadēns. Labvakar! Labvakar, Vāgnera kundze! Mēs iztraucējām.

Vāgners. Ko jūs, nē! Jums ir jaukas bikses, msjē Žadēn!

Žadēns. Paldies! Lūdzu, mīļās, sāciet iesildīties!

Vāgners. Es biju iedomājies, ka visas dejojājas ir jau Mītavā.

Dejojājas sāk iesildīties - dip soļi uz skatuves dēļiem.

Vāgners. Bet tirgus muzikanti gan uz šīs skatuves ir pirmo reizi!

Holtejs. Es jau, Rihard, teicu, ka tev nepatiks.

Vāgners. Nē, kāpēc - jauki! Man patīk vienkārši - audis, vienkārša mūzika. Viņi spēlēs?

Žadēns. Varbūt jūs nokāptu zālē? Tas būs priekšnesums.

Holtejs. Nē, Vāgnera kungs gan visticamāk pats vēlēsies tajā piedalīties!

Vāgners. Jūs uzminējāt! Vai jūs nebūtu tik laipns un nenovestu Vāgnera kundzi zālē, direktora kungs?

Holtejs. Rihard...

Vāgners. Paejiet, lūdzu, malā, mums jāaizver priekšgars!

Minna. Rihard, es tevi lūdzu...

Vāgners. (*noklustot aiz priekškara*) Nu, muzikantu kungi, jūs spēlēt arī mākat?...

Pauze.

Holtejs. Atvaino, Minna, tu zini: te nu nekas vairs nav labojams. Es novedīšu tevi parterā - jau sāk nākt arī citi viesi.

Kāda dāma. Labvakar, mans mīļais dārgais Karl! (*čukst*) Tu man vēl joprojām patīc, mīļais dārgais...

Nāk arvien vairāk un vairāk fon Holteja vakara viesu - sveicināšanās, smieklī un pat visai skaļi skūpstī.

Aiz priekškara šajā pašā laikā dzirdamas greizas vijoles skaņas, klusinātas, bet aizkaitinātas Vāgnera un Žadēna balsis.

Holtejs. Es lūdzu visus apsēsties! Jūs esat laipni lūgti!... (*aplasi*) Labvakar, mīļās dāmas, godātie kungi!... Mans ielūgums jūs visus šovakar pulcinājis, un jūs esat šeit tāpēc, ka zināt, esat pārliecināti, ka es nelikšu jums vilties. Tā taču vēl nekad nav gadījies, vai ne? (*apstiprinoši izsaucieni, aplasi*) Iespējams, ka es patiešām neesmu tas cilvēks, kuru mīl visi, un kura darbi visiem pa prātam (*noliedzoši izsaucieni*), tomēr jūs esat šurp atnākuši, jo mēs - uzdrīkstos apgalvot - šajos trijos gados, kopš es dzīvoju Rīgā, esam kļuvuši draugi, labi draugi (*aplasi*). Kas to lai zina, kāpēc. Varbūt jūs dažkārt uzjautrina mana vieglprātība, varbūt man dažkārt pašam patīk justies kā šīs provinces - tā mēs allaž sakām - gaisa jaucējam (*smieklī*). Varbūt. Un, visticamāk, mums -oti, -oti tā visa pietrūktu, ja man kāds pēkšņi liktu no šejienes aizbraukt... Kaut arī jaunā vieta kādam var šķist vilinošāka par Rīgu... Bet tur man no jauna būtu jāpierāda, ka esmu tas, kas esmu. Vai tad es no tā mainīšos, palikšu labāks?... Protams, ka ne. Tad kāda gan nozīme tam, kur tu esi, ja tu ļoti labi zini, kas tu esi... un jūs taču piekritīsiet, ka manā vecumā cilvēks jau ļoti labi apzinās, kas viņš ir. Un tieši

tāpēc viņš taču nemaz nevar mainīties... (*Pauze. Klusums zālē. Fon Holtejs pēkšņi sāk skaļi smieties.*) Patiesi, ja es tā turpināšu, jūs vairs nekad šurp nenāksiet. Es gribēju teikt tikai vienu - es mīlu šo pilsētu un nemūžam to nepamestu! Lūdzu, aplausus! (*vārgi aplausi*) Un neticiet nevienam manam vārdam! Jūs taču zināt, kas ir šīs pilsētas lielākais melis un bezgodis! (*aplausi, izsaucieni*) Tātad, šovakar - Parīzes, mirdzošās, vilinošās un pavisam nedaudz vieglprātīgās Parīzes pēdējais jaunums! (*aplausi*) Nedzirdu vēlēšanos dzirdēt! (*vēl spēcīgāki aplausi*) Nekā nedzirdu! (*aplausu vētra*) Uzmanību! Parīze!!! Veroties priekškarām, sāk skanēt turgus muzikantu visai greizi spēlētā kankāna melodija.

Kāds viesis. Tas taču Vāgners! Vāgners diriģē!

Viesi sāk aplaudēt takti.

Viesi. (*skandē*) Vāgner, Vāgner...

Kāda dāma. Kāpēc viņam galvā tāds briesmīgs vainags?!...

Kāds viesis. Tas ir Vāgners!...

Kāda dāma. Paskat, dejotājas! Šausmas, Johan, viņām var redzēt biksītes! (*smejas*). Un msjē Žadēns arī! Viņš nokritīs!...

Viesi spiedz līdzī dejotājām, smieklī, aplausi.

Kāda dāma. Paskat, Holteja kungs arī dejo kopā ar viņiem! Šausmas!...

Kāds viesis. Un Vāgners, Vāgners arī!!!

Kāda dāma. Kas to būtu domājis, ka viņš ir tik jautrs cilvēks!...

Jautrība sit aizvien augstāku vilni, viesu balsis, spiedzieni un smieklī saplūst kankāna melodijā.

II CĒLIENS

1. aina.

Turpat - operteātris "Muse". Kludz namdaru instrumenti, divi teātra kalpotāji, uzrunādami viens otru vien darba nepieciešamības spiesti - "pieturi!...", "cel, cel, nekasies!...", "nebāz pirkstus, muļķi!...", "sit, sit taču!..." u.c., intensīvi strādā.

Hofmanis. (*ienākdams*) Ja jūs nepaspēsiet līdz balles sākumam, turēsiet man tos griestus paši uz saviem pleciem, skaidrs!... Nevienam mūsdienās vairs nevar uzticēties!... Ko tu tur dari?! Uzmanīgāk! Te ir teātris, ne kūts! Teātris! Ja no griestiem nokritīs kaut viens ziediņš, es tev... tu man... Uzmanīgi, es tev teicu! Es jūs sūdzēšu tiesā!...

Pauze. Strādnieki sit ķīli.

Hofmanis. Vai Vāgnera kungu šorīt neredzējāt?

Kalpotājs. Kāds viņš izskatās?

Hofmanis. Nu, tāds... maziņš, gaišiem matiem, zilām acīm... nu, tāds jocīgs, kā pasists nedaudz... Eh, nav jūsu darīšana! Mutes ciet, un strādājiet! Es pēc brīža atkal atnākšu apskatīties!...

Hofmanis prom, kalpotāji turpina darbu.

Mellers. (*ienākot, deklamē*)

Ko Šillers, Gēte, Lesings cēli daiņojuši,

Lai tas caur tavām lūpām, Rihard, skaņās plūst!...

Dorns. Izbeidz! Riharda šeit vienalga nav. Un vispār - stulbs pantiņš!

Mellers. Man patīk. Ko šitie puīši te dara?... Negribat vīnu? Man ir...

Dorns. Beidz! Nepaliec smieklīgs... Man šķita, ka viņš tepat palika guļam.

Mellers. Bet man tomēr liekas, ka es viņam vakar visu izstāstīju.

Dorns. Izbeidz! Nekā tu neizstāstīji! Par ko tikai tu neiztarkšķējies, lai nevajadzētu par to runāt.

Mellers. Es izstāstīju...

Dorns. Neizstāstīji!

Mellers. Varbūt tāpēc, ka Minna viņam bija blakus. Tās tomēr ir vīriešu sarunas.

Dorns. Nedzer vairāk, es tevi lūdzu! Un Minna bija jau prom, kamēr Rihards tur dejoja to Holteja atvadu piedauzību. Kāda Parīze?! Varu derēt, viņi abi ar Žadēnu to danci paši izgudrojuši! Kankāns, redziet... cik stulbi!

Mellers. Ko tie puikas te stutē? Vai tad griesti taisās iegāzties? Ko jūs darāt, ko?

Dorns. Jā, jā, viņi stutē griestus. Vai tiešām viņš būs aizgājis mājās?

Mellers. Viņš visu laiku runāja par Minnu, par mājām...

Dorns. Es taču redzēju - viņš te aizmiga, šajā vietā.

Mellers. Es laikam braukšu mājās.

Dorns. Iesim pagulēt. Un, lūdzu, nedzer vairs!

Mellers. Gulēšu mājās.

Dorns. Tad kāda velna pēc tu vispār kūlies šurp no Kēnigsbergas?

Mellers. Es nevaru. Es vairs negribu...

Dorns. Tu nedrīksti tik daudz dzert - tavas paģiru gaudas ir neizturamas!
Atvaino!...

Mellers. Nē, tev, protams, ir taisnība...

Dorns. Tu taču nekad neesi tā piedzēries, es neatceros.

Mellers. Es arī ne...

Dorns. Paklausies - mēs neesam nekādi noziedznieki! Drīzāk pretēji!... Tu dzirdi? Ko tu mokies?

Hofmanis. (*ienākot, čukst*) Viņš te nav?

Dorns. Nav.

Hofmanis. Es nevaru saprast, vai viņš jau zina.

Dorns. Fon Holteja kungs ir jau prom?

Hofmanis. Mantu nav - laikam prom. Bet es tā arī nezinu, vai viņš Vāgnera kungam ir jau pateicis, vai nē.

Dorns. Droši vien ne.

Hofmanis. Un ja nu Vāgnera kungs rīt neaizbrauc uz Mitavu, uz imperatora dzimšanas dienas koncertu, ko tad? Jūs varat iedomāties? Varbūt pat būtu labāk, ja Vāgnera kungs līdz parītdienai vēl nekā nezinātu. Kā jūs domājat?...

Dorns. Vāgners nevar neaizbraukt uz sava gabala spēlēšanu. Kāpēc tad, pēc jūsu domām, viņš, mūsu galvenais brīvdomātājs, to imperatora slavinājumu vispār ir rakstījis? Tāpēc, lai pēc nospēlēšanas varētu paklanīties.

Hofmanis. Un ja nu tomēr Holteja kungs ir pateicis? Man bail pat domāt...

Dorns. Redzi, Ābram, tu pašlaik izskaties tieši tāds pats kā mūsu jaunais direktora kungs. Patīk? Tu visu mūžu esi sapņojis tāds izskatīties, vai ne?

Hofmanis. Par ko jūs runājat?

Mellers. Labi, labi, labi - iesim!

Hofmanis. Uzmanieties, Mellera kungs!...

Mellers skaļi iekliedzas.

Hofmanis. Nu, redziet, nu - sasitāties! Es teicu - ne tik strauji...

Dorns. Ar pieri? Ar deniņiem? Nu, runā taču!...

Hofmanis. Atvainojiet, Mellera kungs! Cik nelaimīgi!...

Dorns. Ābram! Tu mani dzirdi? Nu, neklusē taču! Nebija jau nemaz tik stipri, nebija...

Mellers. Kāds muļķis te sastutējis šitos baļķus?

Hofmanis. Vakarā augšstāvā būs dejas - ir jāstutē, lai neiegāztos griesti, Mellera kungs...

Mellers. Ziloņu dejas?...

Hofmanis. Varbūt es aizvedīšu jūs apgulties. Fon Holteja dzīvoklis ir tukšs.

Mellers. Jā, patiešām, es atgulšos...

Dorns. Skaidrs, tu taču ar nodomu ieskrēji tajā stutē! Skaidrs!

Mellers. Kāpēc?...

Dorns. Es tev cauri redzu!

Mellers. Labi! Lūdzu, iesim! Tikai apsoli, ka noķersi mani, kad es kritīšu!
Lūdzu, ejam!

Dorns. Tev jāatguļas...

Mellers. Nē, iesim!

Dorns. Atgulies!...

Hofmanis. Tiešām, atgulieties...

Mellers. Un ko jūs te maisāties, ko?!

Dorns. Pagaidi! Ne tik strauji! Ābram!...

Mellers prom. Pauze.

Hofmanis. Vai viņš zina, ka es tagad esmu teātra direktors?

Dorns. Tas taču jau pa gabalu redzams!

Hofmanis. Pagaidiet, Dorna kungs, es gribēju jautāt...

Dorns prom. Pauze. Kalpotāji liek kārtējo stuti, klauz āmurs, dzenot ķīli.

Hofmanis. (*pēkšņi*) Vai tad klusāk nevar, ko?! Es jūs... man jūs... Labrītiņ,
Vāgnera kungs!...

Vāgners. (*pēc brīža*) Atkal dejas, ja?

Hofmanis. Šovakar masku balle. Ģērbsimies kā dabas bērni. Zināt - šodien
vietējiem, krieviem kaut kādi tautas svētki. Pagānu, tā teikt...

Vāgners. Latviešiem, Johan, latviešiem...

Hofmanis. Un mēs ģērbsimies tāpat kā viņi.

Vāgners. Kāpēc neesat Mītavā?

Hofmanis. Man šodien nav jābūt. Rīt, rīt mēs dziedāsim jūsu imperatora himnu.
Jūs pats būsit?

Vāgners. Kāpēc tā jautājat?

Hofmanis. Tāpat... jūs izskatāties tāds... noguris... Vakar gan bija jautri, vai ne?

Vāgners. Ejiet mājās un pavingrinieties! Jūs nemaz tik labi nedziedat, kā jums
pašam varbūt liekas.

Hofmanis. Protams...

Vāgners. Einuhu balsis, kā zināms, mums pietiek. Rīt jūs atlaidīsim, kādu citu
pieņemsim.

Hofmanis. Es centīšos...

Vāgners. Tad nestāviet!... Pagaidiet! Man pulkstenis nepareizs? Tagad taču nav seši?

Hofmanis. Ir, Vāgnera kungs. Ir jau seši...

Vāgners. Ejiet, ejiet!

Hofmanis. Uz redzēšanos, Vāgnera kungs...

Hofmanis prom. Pauze. Kalpotāji joprojām strādā.

Vāgners. Ejiet arī jūs prom!... Nekas, nekas! Lai kāds iegāžas - būs jautrāk! Nu, nestāviet taču kā krupi norijuši! Prom, es teicu! Savas mantiņas, mantiņas savāciet!...

Kalpotāji prom. Pauze.

Vāgners. Pagaidiet, izstumiet man flīģeli! Dzirdiet, atpakaļ!... Muļķi...

Pēkšņi strauji solī.

Vāgners. Amālija šeit nav!

Meks. Es zinu - viņa ir mājās. Jūs, Vāgnera kungs, gan esat nervu kamols.

Vāgners. Kāpēc jūs, rotmistra kungs, to zaldātu te, pa teātri vazājat?

Meks. (*komandē zaldātu*) Stāvi tur! Brīvi! Jūs jau, protams, Vāgnera kungs, neesat redzējis direktora kungu, vai ne?

Vāgners. Un nemaz negribu redzēt. Paskatieties uz šitiem baļķiem, šīm stutēm - vai tad tas vairs ir teātris? Deju zāles piedeva... Un jūs vēl ar saviem zaldātiem!

Meks. Esmu svarīgā uzdevumā...

Vāgners. Iekārtot šeit kavalērijas zirgu stalli! Lūdzu, vediet tos lopiņus tik šurp! Mani sajūsmina kavalērija! Pilnīgi nopietni! Kādas puīšiem slaidas kājas!

Meks. Jūs atkal esat netaisns pret mani! (*klusu*) Es pildu paša gubernatora pavēli.

Vāgners. Kāds gan man neticams gods - kļūt par tik svarīgas personas radnieku! Jūs gadījumā neesat pārdomājis ar to precēšanos?

Meks. (*zaldātam*) Uz pleca ņemt! Mierā!

Vāgners. Labi, nepūtieties, neskrieniet prom! Ko jums te vajadzēja?

Meks. Vairāk neko...

Vāgners. Jūs uzvedaties kā tāds puika, puīselis...

Meks. (*klusu, lai nedzirdētu zaldāts*) Es saprotu, ka neesmu tik augsti attīstīts kā jūs, es saprotu, ka Amālijas acīs es esmu niecība pretstatā jums, es to zinu un saprotu... bet es gribētu jums lūgt tikai vienu: vismaz piecietiet mani... šeit, turklāt, stāv mans padotais... Un tas nav solīdi, visbeidzot!... (*pauze*).

Vāgners. Atvainojiet... Atvaino, Karl! Es šodien tik slikti jūtos...

Meks. Tā vien šķiet, ka tu katru dienu tā jūties, bet citi... citi taču arī dzīvo...

Vāgners. Bet es taču tev jau atvainojos, Karl!

Meks. Jā, protams, atvaino, es dažkārt tā iekarstu... Esmu manījis to jau savā rotā... (*ļoti skaļi*) Brīvi!!!

Vāgners. Cik labi, ka mūsu ģimenē beidzot būs vēl viens vīrietis!

Meks. Līgsim mieru, Rihard.

Vāgners. Tur vairs nav ko līgt. Ļauj man tevi apskaut (*pauze*). Tu teici, ka Amālija ir mājās. Minnu arī redzēji?

Meks. Nē. Bet tas suns gan visu laiku rej. Taisni žēl dzīvnieku. Varbūt tev vajdzēja aiziet...

Vāgners. (*pārtrauc*) Ko tad tu šeit meklēji?

Meks. Es redzu, ka tu patiešām neko nezini.

Vāgners. Kas man būtu jāzina?

Meks. Es vēlējos sastapt šeit fon Holteja kungu. Bet viņš ir jau prom - esmu pilnīgi pārlicināts.

Vāgners. Agrāk par septiņiem viņš nekur neiet.

Meks. Viņš ir aizlaidies, prom, pavisam prom.

Vāgners. Kāpēc? Ko tu runā?

Meks. (*čukst*) Tas ir ļoti konfidenciāli... bet tu esi mans radnieks, gandrīz radnieks... tikai apsoli neizplāpāties! Fon Holteja kungs ir... tā teikt, pāvedis gubernatora Matildi. Viņa ir kā bez prāta!

Vāgners. Viņi ir aizbēguši kopā?

Meks. Nē, Matilde jau nedēļu ir ieslēgta savā istabā. Tikai nevienam nesaki! Gubernators staigā pilnīgi zaļš. Viņš grib fon Holteja kungu tiesāt.

Vāgners. Par ko?

Meks. Par pavešanu taču!... Bet es jau vakar nopratu, ka tā bija fon Holteja kunga atvadu ballīte. Tu to nenojauti? Gubernatora kungs, starp citu, ir dusmīgs arī uz tevi. Atvaino!... Viņam ir nācis ausīs, ka tu tur esi diriģējis, dancojis - tātad, bijis ar fon Holteja kungu uz vienu roku!...

Vāgners. Kādas muļķības! Holtejs taču ir... ir muļķis. Man ar viņu nekad nekas nemaz nevar būt kopējs, mūs nemaz nevar salīdzināt!

Meks. Es jau gubernatoru nomierināju.

Vāgners. Paldies tev. Viņš noticēja?

Meks. Es darīšu visu, lai viņš noticētu.

Vāgners. Es nemaz nezināju, Karl... (*čukst*) Tu dieni slepenpolicijā?

Meks. Nē. Gubernators, zinādams, ka esmu tuvs teātrim...

Vāgners. Protams, protams, ļoti tuvs...

Meks. Gubernators uzticēja man veikt šo konfidenciālo misiju, tā teikt.

Vāgners. Un Holtejs tiešām ir prom? Tu esi pārliecināts?

Meks. Es izmeklējos visur.

Vāgners. Uz kuriem viņš ir aizlaidies?

Meks. Kas to lai zina... Padomā, kāda nepateicība: iespļaut akā, no kuras pats ir dzēris. Es ļoti labi saprotu gubernatoru. Kā viņš cienīja fon Holteja kungu, kā viņi kopā...

Vāgners. Ko gubernators saka par mani?

Meks. Viņš... viņš bija dusmīgs par vakardienu...

Vāgners. Tas nokārtosies. Bet vairāk neko viņš nav teicis?

Meks. Nezinu...

Vāgners. Mēģini atcerēties! Nu?... Ka es pats rakstu mūziku, viņš zina?

Meks. Es nezinu.

Vāgners. Tu viņam teici, ka es varu uzrakstīt jebko? Ko tikai vajag!

Meks. Es nezināju...

Vāgners. Par jauno direktoru vēl nekas nav runāts?

Meks. Viņš mani izsauca tikai tādēļ, lai es atvestu fon Holteja kungu. Konfidenciāli...

Vāgners. Ko tad tu muldi?!

Meks. Par ko, Rihard?

Vāgners. Ka tu varot ar gubernatoru sarunāt visu!

Meks. Es neesmu to teicis...

Vāgners. Teici gan!

Meks. Bet es nemaz nevaru sarunāt...

Vāgners. Tad kāpēc tu lielies?!

Meks. Es nelielos, Rihard... Es neesmu nekas...

Vāgners. Nu tad vienreiz tu man patīc!...

Pēkšņi klupdami krizdami ieklunkurē Karlovics un Anrio Žadēns.

Karlovics. Ak, atvainojiet!... (*izmisīgi čukst*) Anrio, atpakaļ, atpakaļ...

Vāgners. Pagaidiet, mani draugi! Stāviet taču! Vai tad tiešām, pūtēja kungs, es esmu tik briesmīgs: jūs bēgat kā no saniknota tīģera!

Karlovics. Mēs neesam... mums...

Vāgners. Mani draugi, redzat kā dažkārt sanāk - cilvēks dzīvo, dzīvo un nevar pat iedomāties, ka viss viņa dzīvē vienā acumirkļī var mainīties, apgriezties ar kājām gaisā. Cilvēks domā vienu, bet dzīve viņam piespēlē kaut ko gluži negaidītu!... Kāpēc jūs drebat?

Karlovics. Es jau teicu Anrio, ka nevajag...

Anrio. (*žēli*) Vai nevarētu apsēsties?...

Karlovics. Tagad stāvi! (*čukst*) Vāgnera kungs, es jūs lūdzu, palīdziet mums, jūs taču sapratīsīt...

Vāgners. Jums ir tik slikti?

Anrio. Apsēsties...

Karlovics. Stāvi! Vāgnera kungs, ticiet man, viņš neko sliktu negribēja. Jā, vakardien mūsu sarunā viņš pieminēja revolūciju... (*apraujas, klusāk*) tikai pavisam citādā nozīmē. Tā sacīt - radošo revo... apvērsumu. Viņš runāja par jums kā par izcilu personību. Es lūdzu Anrio lietot citus vārdus, un viņš saprata, viņš ļoti labi saprata, ticiet man!..

Vāgners. Kādēļ jūs tagad to runājat?

Karlovics. Paskaidrojiet taču rotmistra kungam! Es jūs lūdzu!

Vāgners. Kāpēc man tas būtu jādara?

Karlovics. Jūs... jūs tiešām vēlaties, lai mūs... izsūta uz Sibīriju? Jūs taču nesaprotat, kas šī ir par valsti, mīļais Vāgnera kungs! Mežonīgā Krievija! Par tādām runām... Lai gan, tiešām, varbūt tur ir mūsu vieta... bet pažēlojiet vismaz Anrio...

Vāgners. (*pēkšņi sāk skaļi smieties*) Neceliet taču rokas gaisā! Izbeidziet, es jums saku!... Fon Meka kungs, vai jūs viņus nearestēsīt?

Meks. Viņus?... Kāpēc gan?...

Vāgners. Brīvi! Fon Meka kungs, pasakiet taču šim jauneklīm, lai nolaiž rokas!

Meks. Nolaidiet rokas... Kas te notiek?

Anrio. Apsēsties...

Vāgners. Vai zināt, kas te notiek? Revolūcija! Jums, draugi, ir taisnība!

Karlovics. Vāgnera kungs!...

Vāgners. Jā, jā - visīstākā revolūcija! Mēs beidzot esam nometuši to drūmo, tumšo slogu, kas iznīdēja ikvienu mūsu centienu, kas neļāva mums pat čukstus bilst šo saldo vārdu "revolūcija". Tagad mēs to sakām skaļi, draugi! No šīs dienas šeit viss būs savādāk! Mēs šeit spēlēsim operu nevis fon Holteja kunga iemīļotās vodeviļas. Un, ticiet man, publikas būs vēl vairāk. Šeit valdīs mūzika. Mūzika, nevis troksnis. Un jūs, pūtēja kungs, noteikti kļūsiet par mūziķi - es tam ticu!

Anrio. Apsēsties...

Vāgners. Cik skaista ir šī pilsēta, šis teātris, kungi! Vai jums nešķiet, ka palicis siltāks?

Karlovics. Anrio, es tev tūlīt atnesīšu vismaz klavieru soliņu...

Pēkšņi ar lielu blīkšķi Anrio saņemst.

Vāgners. Par vēlu. Nu, palīdziet taču viņam piecelties!

Karlovics. Tu nesasities? Nabaga Anrio...

Anrio tiek stīvēts atpakaļ uz kājām.

Vāgners. Jūs esat jautri pavadījuši nakti.

Karlovics. Atvainojiet, Vāgnera kungs... Anrio tikai šorīt atzinās, ka nekad mūžā nav dzēris, bet viņš tā turējās līdz... Un tad vēl tā nelaime...

Vāgners. Par ko jūs runājat? Viņš ir pazaudējis manus tekstus?

Karlovics. Pasarg Dies! Viņš tos uzreiz ieslēdza skapītī.

Vāgners. Paldies Dievam. Nu, kas tad ir atgadījies, mans jaunais draugs?

Anrio vien žēli nokunkstas.

Karlovics. Anrio tēvocis - msjē Žadēns pēkšņi ir aizbraucis. Mēs atradām zīmīti un trīsdesmit rubļus pirmajam laikam. Anrio ir satriekts...

Vāgners. Žadēns aizbraucis?! Msjē Žadēns prom! Nē, mani draugi, liktenis ir pārāk izšķērdīgs! Aizbraucis šis briesmīgais cilvēks! Vai jūs zināt, kas viņš bija? Zināt, rotmistra kungs?...

Meks. Baletmeistars...

Vāgners. Ak, baletmeistars! Pā-pā-pā-pliē... Bet vai jūs zināt, ka šī smalkā kunga parūkas bija darinātas no giljotinēto franču revolucionāru matiem? Jā, jā - to pašu, kurus giljotinēja viņa jaunākais brālītis, un kuru, savukārt, giljotinēja giljotinētie! Un bikses? Nekad pat iedomāties nevarēsit! Viņa bikses bija darinātas no šo nelaimīgo miesas! Jā, dzīva cilvēka ādas bikses! Vai kaut ko vēl pretišķīgāku jūs varat iedomāties: teātris un cilvēka ādas bikses?! Dvēsele un akmens, jūtas un giljotīnas nazis! Mežonība, barbarisms!... Es viņam aizliedzu tajās biksēs kāpt uz šīs skatuves, aizliedzu! bet, redzat, fon Holteja kungs jeb, vienkāršāk sakot, kungs un pavēlnieks, msjē Žadēnam to atļāva. Nē, ir sācies jauns laiks!... Pagaidiet, bet viņi abi taču ir pazuduši vienā naktī!...

Karlovics. Fon Holteja kungs arī?

Vāgners. Kas bija tajā msjē Žadēna zīmītē rakstīts?

Karlovics. Piedod, mans bērns un acuraugs...

Vāgners. Tālāk, tālāk!

Karlovics. ... mēs aizbraucam...

Vāgners. Nu, protams! Mēs! Nevis - es! Mēs! Nē, patiesi, es sākšu ticēt Visaugstākā visvarenumam, draugi! Cik negaidīta ir mūsu laime! Mēs esam

uzvarējuši, un turklāt esam palikuši šeit pat, mēs esam palikuši, nevis viņi. Mēs sāksim strādāt! Bet viņi, nabadziņi, ir kaut kur plašajā pasaulē!...

Karlovics. Viņi ir Parīzē...

Vāgners. Muļķības!

Karlovics. Tur bija rakstīts - "Mēs aizbraucam uz Parīzi..."

Pauze.

Vāgners. Ko viņi tur darīs? Kam gan viņi tur ir vajadzīgi?

Karlovics. Tur nebija rakstīts...

Vāgners. Protams! Ko gan viņš varēja uzrakstīt?... Mēs būsim ubagi uz Parīzes operas kāpnēm, vai? Nē, viņi taču varēs pelnīt naudu ar to savu... kankānu. Tā tas saucās? (*notrallina kankāna melodiju*).

Karlovics. Atvainojiet, Vāgnera kungs, man bail, ka esmu par daudz izrunājies. Tajā zīmītē, beigās bija pierakstīts, lai nevienam neko nesakot.

Vāgners. Bet kuru tad tas vispār var interesēt? Tādi cilvēki nāk un iet, nepaliekot atmiņā pat uz pusi dienas.

Meks. Mēs nu iesim.

Vāgners. Pagaidi, Karl! Atļauj man tevi apskaut!... Nāciet vakarā kopā ar Amāliju uz tautas svētkiem pie upes!

Meks. Man neklājas...

Vāgners. Nu, novelc taču vienreiz to savu uniformu, to savu čaulu! Pasaule ir skaista - vajag tikai mācēt to ieraudzīt! Nāciet gan!

Meks. Jā, centīšos...

Vāgners. Es tā vēlētos, lai mūsu sievas...

Meks. Mana līgava...

Vāgners. ... lai mūsu sievas vienreiz sāktu runāt savā starpā! Viņām taču nav nekāda iemesla to nedarīt. Pilnīgas muļķības!

Meks. Mēs būsim... noteikti, es ceru... Ardievu!

Vāgners. (*smejas*) Karl, pagaidi taču! Tu aizmirsi!

Meks. Ko?...

Vāgners. Savu stulbo zaldātu!

Meks. Ak, es tā apmulsu! Atvaino, Karl!... (*komandē*) Uz pleca ņemt! Uz kreiso! Soļos marš!... Atvainojiet! *Zdravja želaju!*...

Abi aizsoļo.

Vāgners. Nu, mans mīļais Anrio, labrīt! Beidzot esi atmodies? Tu pat nevari iedomāties, kā liktenis tevi ir aplaimojis! Es allaž esmu uztraucies, ka tu dzīvo zem viena jumta ar to mežoni. Es pat brīnos, kā tādā tumsas valstībā varēja

uzziedēt patiesi īsts zieds. Nebēdā, manu zēn, tagad arī es būšu bagāts, un tev netrūks ne nieka. Gribi, es tevi adoptēšu? Tiešām - ņemšu un adoptēšu!

Anrio. Vāgnera kungs, es nespēju...

Vāgners. (*smejas*) Tavas ausis dzird pareizi, pilnīgi pareizi! Šeit ir sākusies jauna dzīve! Te ir tik tumšs! Gaismu, gaismu! Pūtēja kungs, es lūdzu man palīdzēt - iedegsim visas sveces, kādas vien šeit atradīsim! Visas, visas!... Nē, jūs, Anrio, sēdīet, mēs tūlīt... Tā! Nu, vai jebkad agrāk te ir bijis tik gaišs? Nē, mums pat sveces nemaz nevajadzēja dedzināt! Vienreizēji!... Nesakiet nekā - varbūt mēs manu "Rienci" uzvedīsim šeit! Uzbūvēsim jaunu zāli, pārlicināsim šo gulošo pilsēteli. Tiesa, te nav labs klimats. Bet tas tomēr nav galvenais. Viņiem taču nekas nebūs pretī kļūt, teiksim, par Ziemeļu operas metropoli jeb Krievijas mūzikas pērli? Jūs taču piekritīsiet! Celieties, jaunais cilvēk, mostieties taču! Novāksim šos briesmīgos stabus - es gribu strādāt un tūlīt pat!

Karlovics. Bet, Vāgnera kungs, dejas... griesti var iebrukt...

Vāgners. Turpmāk šeit rēķināsies ar mani un nevis otrādi! Es netaisos tupēt pie flīģeļa kulišu putekļos! Nē, es sēdēšu šeit, pašā vidū! Nu, ķersimies šim stabam klāt! Ūn viens, ūn vēlreiz, ūn vēl...

Visi tūsnī ap griestu stuti līdz tā negaidot, ar lielu troksni krīt, aizķerdama flīģeli. Tas žēli iestrinkšķas.

Vāgners. Kuņas bērni!... Tas taču ir instruments! Kā bez rokām! Pazūdiēt!... Ko jūs esat izdarījuši! Arī dzert, jaunkundziņi, ir jāprot! Vismaz to, ja neko citu neprotat! Projām, es teicu!

Abi prom, kāds krīt, atkal ceļas.

Karlovics. Atvainojiet, Hofmaņa kungs...

Vāgners. Nu, gandrīz jūs apgāza! Neskatās nemaz, kur iet...

Hofmanis. Kā barbari...

Vāgners. (*smejas*) Kā puikas! Kā gatavie puikas! Nekas jau instrumentam, patiesībā, nenotika. Ak, ļaujiet man jūs apskaut!... Man jums, mīļais Johan, ir jāpaziņo kāda priecīga vēsts! Nē, tas pat ir par maz teikts, man grūti atrast īsto apzīmējumu tam, kas noticis.

Pēkšņi atskan klusa, koķeta ķiķināšana un sačukstēšanās, pārītis tuvojas.

Hofmanis. Masku balle notiks stāvu augstāk, esiet tik laipni...

Pārītis prom.

Vāgners. Ar plikām pēcpusēm, gandrīz pilnīgi plikām taču!

Hofmanis. Dabas bērni šodien...

Vāgners. Bet ir taču kaut kādas sabiedrības normas! Nekas, šīm ballītēm vairs nav ilgs mūžs! Jūs gribat kaut ko teikt, Johan?

Hofmanis. Jā...

Vāgners. Pagaidiet! Vispirms es jums kaut ko pateikšu. Tas ir svarīgāk. Ko jūs vēl vēlaties, pūtēja kungs?

Karlovics. Es... atvainojiet, mana bazūne šeit palika...

Vāgners. Bet lūdzu, mans draugs! Man tā nu nemaz nav nepieciešama!... Pagaidiet! Palīdziet, lūdzams, Anrio atgūties, un taisieties abi divi uz svētkiem upmalā. Jums tur noteikti jābūt. Tā ir pavēle. Vai apsolāt?

Karlovics. Protams, Vāgnera kungs...

Vāgners. Nu, ejiet. ejiet... Ak, mīļais Johan, mūs visu laiku kāds iztraucē! Bet es vai pušu plīstu no vēlēšanās jūs pārsteigt! Apsēdieties, lai nenokristu! Un tagad klausieties - fon Holteja kungs ir prom. (*Pauze.*) Jūs nemaz nebrīnāties?

Hofmanis. Nē, es...

Vāgners. Protams, protams - to ir grūti pat iedomāties. Bet tas ir noticis! Šķiet, jūs pat nespējat aptvert, cik lielā mērā ir mainījusies mūsu dzīve. Arī jūsu personiskā dzīve un karjera. Jūs taču, Johan, esat gudrs, apdāvināts un gaišs cilvēks. Manuprāt, arī jūs fon Holteja kungs nekad nav pienācīgi novērtējis. Jūs esat brīnišķīgs cilvēks, mīļais Johan, un, ticiet man, pavisam drīz par to zinās visi. Tagad šeit sāksies pavisam cita dzīve, tagad, kad šis kungs, es teiktu - tumšais kungs, ir prom!... Tūlīt es jums pateikšu ko tādu, ko neesmu teicis nevienam. Zināt, kad braucu šurp, uz šo pasaules malu, es ilgojos šeit fon Holteja kunga personā sastapt tādu cilvēku, kas mani godīgi mīlētu, ar gluži vai pirmās mīlestības kaisli. Šim cilvēkam būtu jājūt un jāzina par mani viss, viņam būtu jāizprot mana dvēsele. Un tad viņš, esmu pārliecināts, dotu visu, pilnīgi visu, kas man nepieciešams, par ko es, savukārt, būtu gatavs pat visu mūžu palikt pie viņa - strādāt, atpūsties un radīt. Lūk, cik naivs jauneklis es biju, un kā fon Holteja kunga raupjums un izsmiekls ir mani... izvarojis, jā - es nebaidos šī vārda. Jūs zināt - es sāku kļūt rupjš, nesavaldīgs, pat ļauns! Jūs varbūt domājat, ka es to pats nezinu? Nē, es to zinu un jūtu. Pat ļoti labi jūtu, tai pašā acumirkli, kad esmu tāds bijis. Ak, kā es sev pats dažkārt riebjos, ticat vai ne! Es taču, patiesībā, nogalinu sevī pats sevi. Paliel un eksistē tikai mana ārējā, slimā čaula. Viennakt man pat šķita, ka es tajā nekad vairs nespēšu atgriezties!... (*Pauze.*) Lūk, slavenā un neaizstājamā direktora kunga nopelns... Zināt... es gan to nevienam neesmu teicis, bet... kā jūs uzskatāt, vai fon Holteja kundze pagājušogad nomira dabīgā nāvē?... Nē, nesakiet vēl neko! Arī es toreiz, tajā

bēdu stundā nespētu pat neko tamlīdzīgu iedomāties - atceraties, es pat uzrakstīju viņai rekviēmu, bet tagad... pēc visa, kas noticis... Lai gan aizmirstiet - mums neklātos ņemt tādu grēku uz dvēseles. Tā ir policijas darīšana.

Pēkšņi ienāk vairāki jaunieši - balsis, smieklī.

Hofmanis. Balle ir augšā...

Puiši prom.

Vāgners. Vai tad dabas bērniem jābūt tik plikiem?...

Hofmanis. Balle...

Vāgners. Jūs trīcat? Patiešām, izmaiņas notiek tik pēkšņi! Vien jālūdz Dievs, lai jaunais direktors būtu labāks. Kas ar jums notiek?

Hofmanis. Es... es zinu, kas ir jaunais direktors.

Vāgners. Zināt? Vai tad Biedrības sēdē ir jau lemts? Un vai tad tā ir tik briesmīga persona, ka jūs vairs divus vārdus nespējat izdabūt pār lūpām? Neticu, neticu, ka kāds ir spējīgs pārsplaut Holteju.

Hofmanis. Es...

Vāgners. Nu, runājiet, runājiet!

Hofmanis. Es...

Vāgners. Jūs... tālāk! Nu!

Hofmanis. Es esmu...

Vāgners. Runājiet taču par direktoru!

Hofmanis. Es esmu nozīmēts par jauno direktoru...

Gara pauze.

Vāgners. (*sāk skaļi smieties*) Jūs? Jūs?... Bet jūs taču, Hofmaņa kungs, esat pilnīgs neļēģa! Atvainojiet mani, bet...

Hofmanis. Man uzticējās, es centīšos izprast...

Vāgners. Jūs - izprast! Ko jūs savā cāļa mūžā vispār esat izpratis? Jums ir sirmi mati, bet, paskat, pat pierē nav nevienas krokas!

Hofmanis. Vāgnera kungs, es gribētu lūgt...

Vāgners. Lūdzu, lūdziet!

Hofmanis. Es tomēr esmu Biedrības apstiprināta amatpersona...

Vāgners. Tātad jūs to zinājāt jau vakar, jau aizvakar! Skaisti! Un jūs zinājāt arī to, ka Holtejs laižas lapās?

Hofmanis. Jā... nē, tas ir - ļoti nenoteikti...

Vāgners. Jūs pat melot nemākat! Kas tas par direktoru, kas nemāk melot?! Tādā ziņā, nenoliedzami, Holtejs bija pārāks par jums.

Hofmanis. Es visu iemācīšos...

Vāgners. Tas nu gan! Kur tad jūs paliksiet?... Bet kāpēc tāda slepenība? Kāpēc jūs man to neteicāt jau vakar?

Hofmanis. Fon Holteja kungs apsoliņa pats jums paziņot, bet laikam nepaziņoja...

Atkal kļūdains uz skatuves uznāk balles viesi - šoreiz bariņš jaunu, paskaļu meiteņu.

Vāgners. Augšā, augšā, lai velns jūs parauj! Te ir teātris! Vai jūs zināt, ko nozīmē "teātris"?... Un ko, daiļavas, nozīmē "publiskais nams", jūs zināt, ko?

Meitenes izbīlī prom.

Pauze.

Hofmanis. Es pat nezinu, kā lai pasaku...

Vāgners. (*mierīgi*) Paldies. Viss. Nekā vairs nevajag teikt. Jo tagad braucu prom arī es. Es nespēju ar jums sastrādāties - tas nu ir skaidrs. Fon Holteja kungs vismaz kādreiz bija mākslinieks - viens otrs viņa libretīņš nemaz nav slikts, bet jūs...

Hofmanis. Redzat, Vāgnera kungs...

Vāgners. Nē, nevajag mani pierunāt! Šeit vārdi ir lieki. Lūdzu, kuļaties nu pats kā mākat.

Hofmanis. Bet rīt taču imperatora dzimšanas diena, jūsu himna.

Vāgners. Man vienalga.

Hofmanis. Nerunājiet tā! Vāgnera kungs, es jūs lūdzu - vismaz rītdienu...

Vāgners. Nē. Nē. Un ko jūs man padarīsiet? Atlaidīsiet? Es pats aizeju.

Nesamaksāsiet? Es jūs iesūdzēšu tiesā. Viss ir gauži vienkārši.

Negaidot augšstāvā sāk spēlēt mūzika - tā ir kadriļa. Sāk dipēt dejotāju soļi.

Turpmāk līdz ainas beigām deju melodijas mijas viena pēc otras - galops, menuets, anglēzis, valsis.

Vāgners. Lūdzu! Pirmais darbs, kuru es pieprasu no jaunā direktora, ir šo apšaubāmo ballīšu izskaušana no teātra nama. Jūs to varat? Smieklīgi! Jums taču nav ne mazākā priekšstata par īstu teātri, par mākslu!... Viss, varat iet. Jūs gribat vēl ko teikt?

Hofmanis. Jā, Vāgnera kungs...

Vāgners. Nevajag. Dodieties. Varu derēt, tur augšā jūs gaida laulātā draudzene. Un ņemiet vērā - es pēc viņas stabules nedancošu. Ir taču pilnīgi skaidrs, kāpēc Holtejs ir izvēlējis tieši jūs. Jūsu laulene taču nekad nepieļaus, lai viņas vīrs būtu slikts direktors, mans mīļais, mazais, sirmais Johan... Ejiet.

Ienāk Minna un Mellers.

Minna. Rihard, tev jāparunā ar Ābramu...

Vāgners. Mīļā mana... Nebaidies, es zinu, es nedrīkstu tevi spiest par stipru! Nu, nav par traku?...

Minna. Rihard...

Vāgners. Par stipru?

Minna. Nē, bet...

Vāgners. Pagaidiet taču!...

Pauze.

Minna. Celies lūdzu augšā. Ābrams ir atbraucis, jo...

Vāgners. (*pārtrauc*) Lūk, kungī, šeit, šajā būtnē ir vēl viena būtne, un tikai tās dēļ ir vērts dzīvot. Nekas cits, ticiet man, nekas cits šajā pasaulē nav svarīgāks par šo brīnumu... Zināt, kungī, mans dēls dzied...

Minna. Rihard...

Vāgners. Mums nav ko kautrēties! Un zināt, kāpēc viņš dzied? Tāpēc, ka tas ir mūsu mīlestības bērns. Jā, kungī, es lielos ar savu mīlestību, jo man ir ar ko lielīties. Un daudzi, ļoti daudzi var mūs tikai apskaust... Jūs mulstat? Kungī, paceliet taču acis! Droši, droši. Kas ar jums notiek? Jūs nespējat skatīties, kad kādam citam ir labi?

Minna. Noliec pīpi. Man nav gaisa.

Vāgners. Sveiks, Ābram! Man prieks atkal redzēt tevi Rīgā.

Minna. Viņam sliktas ziņas...

Pauze.

Vāgners. No viņa savā mūžā kaut ko labu es esmu dzirdējis tikai vienu vienīgu reizi. Kad Ābrams bija vedējs mūsu kāzās, viņš altāra priekšā man iečukstēja: "Es arī gribētu tavu Minnu!" (*pēkšņi*) Nu, runā taču, Ābram!

Mellers. Kas tur ko runāt...

Vāgners. Es esmu zaudējis?

Mellers. Bet tu taču patiešām biji parādā, par ko tu brīnies? Tevi taču neviens neapmelo.

Minna. Mums taču ir vēl vismaz četri baķi - tā zaļā auduma, tad vēl labs gabals no tā, ar ko tu liki iztapsēt ēdamistabu...

Vāgners. Nu, tad plēsīsim tik nost arī to, kas pie sienām! Noplēsīsim visu, glīti izgludināsim un uz Kēnigsbergu atpakaļ.

Mellers. Viņi vēl teica, ja nebūtu tik daudz, tiesnesis varētu...

Vāgners. Es esmu daudz peticīgāks nekā man patiesībā vajadzētu būt. Vai arī jūs uzskatāt, ka man nāktos dzīvot lopu kūtī ar baļķu sienām?

Minna. Noliec taču vienreiz to pīpi! Man trūkst gaisa.

Vāgners. Un mūsu pases, Ābram, arī neatdeva?

Mellers. Kamēr nebūšot samaksāts... Palikušas deviņas dienas.

Minna. Tev nevajadzēja tik daudz ņemt...

Vāgners. Es tagad runāju ar Ābramu! Pēc deviņām dienām...

Mellers. ... parādu cietums.

Vāgners. Bet te ir Rīga!

Mellers. Rihard, tu taču zini, tas nekrīt svarā! Tu taču ļoti labi zini!

Vāgners. Kāpēc tu kliez?

Mellers. Atvaino... tas ir tik nepatīkami...

Vāgners. Tu aizdosi?

Mellers. Man nav tik lielas summas. Tu taču zini - ja būtu, es aizdotu...

Vāgners. Ko tu tur murmini zem deguna?

Mellers. Es saku, es aizdotu, ja būtu...

Minna. Ābrams piedāvā... Viņš varētu izkārtot, ka mēs pazūdam no šejienes, slepus, bez pasēm pāri robežai...

Mellers. Hofmaņa kungs, es ceru, jūs saprotat, ka, tā teikt - jums jāuzskata, ka neesat nekā dzirdējis. Man ļoti žēl, ka jūs neviļus atradāties šeit, bet jums jāsaprot...

Vāgners. Muļķības! Viņam nekas nav jāsaprot. Vai tad jūs tiešām domājat, ka es varu pakļaut tādām grūtībām mūsu bērnu? Tas būs mans pirmdzimtais. Viņš nenāks mums līdzī - naktī, tumsā!...

Minna. Es centīšos izturēt...

Vāgners. Nē, tas nenotiks! Nekad! Tas būtu vīrieša necienīgi, visbeidzot!...

Hofmaņa kungs, jums nāksies man izmaksāt avansā trīs simtus, uz nākošās sezonas rēķina. Un viss. Nevajag, kungi, sarežģīt to, kas ir pavisam vienkāršs.

Hofmanis. Redzat, Vāgnera kungs...

Vāgners. Tā būs jūsu pirmā izmaksa jaunajā amatā. Un cik tā būs vērtīga, kādu svētīgu darbu jūs būsit veicis! Minna, vai krusttēvs mums jau ir sarunāts?

Minna. Lūdzu, nodzēs pīpi. Tev taču sāpēs galva.

Vāgners. Lūdzu, mīļā, nodzēšu, redzi! Viss!

Hofmanis. Es nevaru jums izmaksāt avansu, Vāgnera kungs.

Vāgners. Jums ne tikai man jāizmaksā avanss, bet gan pilnībā jāuztur, Hofmaņa kungs. Par to vien, ka es vispār šeit vēl palieku.

Hofmanis. Bet... bet jūs jau nepaliekat.

Vāgners. (*smejas*) Es to tā izspļāvu dusmās! Redzi, mīļā, viņi nebija uzskatījuši par vajadzīgu mani pat brīdināt, ka tavs Holtejs iet prom. Es, protams, izārdījos. Tu jau zini manu raksturiņu.

Hofmanis. Jums vairs nav līguma uz jauno sezonu.

Vāgners. Protams, ik gadus jūnijā mēs to slēdzam no jauna. Lūdzu, rakstiet augšā! Nē, dodiet man baltu lapu, es parakstīšos. Man vajag tikai trīs simtus.

Hofmanis. Es... es nevaru teātrī turēt divus kapelmeistus...

Vāgners. Neturiet!... (*apraujas*).

Pauze.

Vāgners. Nu, runājiet taču! Netrīciet kā tāds receklis.

Hofmanis. Man ir jau fon Holteja kunga parakstīts līgums ar citu cilvēku.

Vāgners. (*pēc brīža*) Tātad fon Holteja kungs ir paspējis mani atlaist?...

Pauze.

Minna. Tas nevar būt...

Vāgners. Tagad es tev, mīļā, ticu vēl vairāk: tu neesi ar Holteju gulējusi.

Hofmanis. Ticiet, Vāgnera kungs, man pašam tas ir ļoti nepatīkami. Arī mani fon Holteja kungs, patiesībā, ir pametis ļoti kutelīgā situācijā. Man, tā teikt - ir jāizstrebj, ko viņš ir ievārtījis, atvainojiet par izteicienu. Bet zināt - es jau šo to esmu darījis jūsu labā. Dažas ļoti cienījamās Rīgas ģimenes ir ar mieru jūs ņemt par repetitoru saviem bērniem, un gan mēs izdomāsim vēl kaut ko. Un ticiet - nākošgad mēs atjaunosim jūsu līgumu. Kaut kariet mani ar kājām gaisā, atvainojiet, bet tas tā notiks. Es sev esmu pasolījis. Jūs taču esat...

Vāgners. Nenolietojiet savu dārgo balsi. Jūsu einuha tenoriņš būs tik ļoti nepieciešams rītdienas imperatora slavināšanai!...

Minna. Kas ir tas cilvēks? Jaunais kapelmeistars...

Vāgners. Vai nav vienalga?... Lai gan, sakiet gan - kas viņš ir?

Mellers. Rihard, pagaidi, neskrien prom, es paskaidrošu...

Hofmanis. Vāgnera kungs, mēs taču vēl kaut ko izdomāsim, es jums zvēru - kādus koncertiņus...

Vāgners prom.

Minna. Viņš drīz būs atpakaļ. Nu, runājiet taču - kas ir jaunais kapelmeistars?

Hofmanis. Dorna kungs.

Minna. Heinrihs?...

Hofmanis. Kā redzat - arī talants!

Minna. Tu to zināji, Ābram! Tu zināji!

Mellers Ko tu runā!

Minna. Heinrihs tevi palūdza tikt galā ar Rihardu, vai ne? Kā tad savādāk Kēnigsbergā būtu uzzinājuši, kur mēs esam atrodami?

Mellers. Tā ir policijas darīšana... pasaule ir maza...

Minna. Tu melo, Ābram!... Nu, kāpēc tu tagad klusē?

Mellers. Kā tad es tev varu pierādīt, ka es nemeloju?

Minna. Kad tu melo, tu murmini zem deguna kā sīks puišelis! Neesi pamanījis?

Mellers. Nav tiesa!

Minna. Es tevi neieredzu - ja tev vēl ir svarīgi, ko es par tevi domāju. Tu neesi vīrietis! Un nekad tāds neesi bijis!... Tu esi jurists.

Pauze.

Hofmanis. Sakiet, Vāgnera kundze, vai jūs spēsīt viņu pierunāt, lai vismaz nodirīgē to rītdienas nolādēto... atvainojiet, to rītdienas imperatora himnu. Tas ir tik svarīgi...

Trallinādams augšstāvā dzirdamo melodiju, atkal uznāk kāds balles viesis.

Hofmanis. Masku balle, cienītais, ir augšā. Šeit ir teātris, lūdzu, ejiet augšā...

Minna. Augšā, augšā ejiet!

Hofmanis. Dejas ir tur.

Minna. Vai jūs vienreiz vāksieties, vai nē?!

Hofmanis. (*mulsi*) Vāgnera kundze...

Pēkšņi nepazīstamais sāk smieties.

Dorns. Arī tu, Ābram, nepazini mani maskā?

Mellers. Heinrih?... Laba maska...

Dorns. Kāds miris? Kas ar jums noticis?

Pauze.

Minna. Atvainojiet, kapelmeistara kungs, mēs jums laikam traucējam šeit strādāt. Ar labvakar...

Dorns. Viss skaidrs! Pagaidi, Minna, neskrien prom!

Minna. Man nav tev ko teikt.

Dorns. Pagaidi! Es esmu gatavs uzklaut jebko! Lūdzu! Ja vēlies - sit! Ābrams ir mans liecinieks - es paredzēju, ka tieši tā arī būs...

Minna. Bet nu nekādi nespēji atteikties no kārdinājuma!...

Dorns. Nē! Es pats lūdzu Holtejam sevi iecelt Riharda vietā!

Pauze.

Hofmanis. Bet, Dorna kungs, vai tiešām...

Dorns. Jā, jā - jūs neesat pārklaustījušies. Es esmu viņu izēdis, ja jums tā labāk patīk. Bet tagad, Minna, mīļā, apdomā tā pavisam mierīgi, mēģini atcerēties - kurš Leipcigā diriģēja Riharda pirmo sacerējumiņu?

Minna. Kas izgāzās...

Dorns. Jā, un es jau iepriekš šādu iznākumu paredzēdams, tomēr uzņēmos to darīt! Un kurš tad ieteica Rihardu šim kapelmeistara amatam? Es par viņu galvoju ar savu vārdu, un...

Minna. Un nu tas ir apraipīts!

Dorns. Katrā ziņā, es neparedzēju, ka Rihards tā uzvedīsies. Pasaulē taču bez viņa dzīvo arī citi cilvēki, dzīvi cilvēki - tas būtu jāsaprot... Un kurš tad, galu galā, jūs abus sapazīstināja?

Minna. Vismaz par bērnu es zinu droši - tas nav tavs!

Dorns. Labi! Lūdzu, esmu gatavs jebkuriem pārmetumiem! Lūdzu - es klausos un klusēju. Tomēr skaidrs ir viens - mēs nevaram paredzēt, vai tas, ko mēs domājam labu darām, neizvērsas par postu. Un otrādi!

Minna. Tātad tu Rihardam cītīgi palīdzi?

Dorns. Protams - tu ņirgājies. Bet pēc gadiem tu sapratīsi.

Minna. Bet kāpēc tu to dari, ja jau viņš allaž ir bijis tik nepateicīgs?... Kurš tad tavu operiņu ir nospēlējis labāk nekā tā ir uzrakstīta?

Dorns. Mūziku var nospēlēt tikai tā, kā tā ir uzrakstīta! Un par to vēl var strīdēties, kurš, pateicoties, manai operiņai, kā tu atļaujies sacīt, manam "Parīzes tiesnesim", ir lielāks ieguvējs - es vai viņš.

Minna. Tu solīji klausīties, nepārtraucot. Kāpēc tad tu tagad to nespēj?

Dorns. Lūdzu, es apklustu! Bet tu esi netaisna... Viss, klusēju!...

Pauze.

Minna. (*klusu*) Heinrih, Rihards vēl nezina, ka tu esi ieņēmis viņa vietu. Varbūt tu tomēr pārdomāsi. Ja viņš to neuzzinās, viss būs pa vecam...

Dorns. Mīļā Minna, saproti taču - es viņu mīlu, mīlu, bet Riharda dēļ cieš cilvēki. Tu taču zini. Man ir jāpārkāpj sev pāri, man ir tik grūti...

Minna. Nepieskaries man!

Prucers. (*ienākot*) Kā jūs jūtaties, Vāgnera kundze? Es nevarēju jūs atrast! Nomierinieties!... Kas šeit notiek, kungī?

Dorns. Labvakar.

Prucers. Ak, tas esat jūs! Vienreizējs tērps...

Dorns. Paldies...

Prucers. Atļaujiet, Vāgnera kundze, izmērīt jums pulsu.

Dorns. Patiešām, mums visiem vajadzētu nomierināties un izrunāt visu rīt...
Starp citu, kur tad ir Rihards? Es jau sen cenšos viņu sastapt.

Prucers. Mājās viņš nebija.

Hofmanis. Viņš bija šeit, tūlīt nāks...

Mellers. Varbūt tiešām rīt, Heinrih...

Minna. Kas tad līdz rītam būs mainījies?

Dorns. Ejam, Ābram, augšā!

Minna. Ej, ej, Ābram!

Mellers. (*pēkšņi*) Nedomā, Minna, ka es... Man arī ir savs lepnums!... Negaidi mani, Heinrih! Ardievu!

Mellers prom. Pauze.

Dorns. Tu gribi salaist matos arī mūs ar Ābramu?

Minna. Tāpat, kā esmu to jau izdarījusi ar Rihardu, ja? Es esmu tā vainīgā, kurš gan cits.

Dorns. Es ceru, ka jau rīt tu mani sapratīsi labāk... Arlabvakar.

Hofmanis. Arlabvakar.

Dorns prom. Pauze.

Prucers. Kas ir noticis? Kur ir Rihards?... Labi, labi, nerunājiet, Vāgnera kundze, jums ir jāsaudzē sevi. Kāpēc jūs ļāvāt Rihardam atvilkt sevi uz šo masku balli? Jūs patiešām nespējat viņam neko atteikt?... Labi, klusējiet, nerunājiet...

Pauze.

Hofmanis. Vāgnera kundze... es par to himnu. Kā jūs domājat, vai man gaidīt Vāgnera kungu? Varbūt jūs to nokārtotu? Jums noteikti sanāks labāk. Tas ir tik svarīgi, jūs jau saprotat...

Prucers. Jūs kāpnēs meklēja jūsu kundze.

Hofmanis. Kad? Šeit?

Prucers. Tikko, kad es nācu iekšā.

Hofmanis. Viņa bija uztraukta?

Prucers. Vai tad viņa tāda mēdz būt?

Hofmanis. Cilvēki vienkārši viņu nepazīst, tāpēc... Man jums nav jātaisnojas, galu galā! Vāgnera kundze, tad es tomēr ceru uz jums. (*klusu*) Zināt, es viņam par to samaksāšu papildus piecpadsmit rubļus. Pats no savas kabatas. Man ir pašam sava nauda, pat kundze nezina. Jums taču tagad ir tik knapi...

Klusums.

Pēkšņi, strauji soļi.

Vāgners. Ejiet prom no šejienes, godājamais direktora kungs. Vismaz tagad. Rīt jūs mani šeit vairs neredzēsiet, esat drošs.

Hofmanis. Tieši otrādi - es labāk gribētu jūs redzēt tieši rīt!... Protams, pašlaik neuzdrošinos vairs ilgāk traucēt. Jūsu kundze jums izklāstīs manu priekšlikumu, Vāgnera kungs. Tas ir tieši par rītdienas koncertu. Es domāju, vilinošs priekšlikums, ļoti vilinošs. Uz drīzu redzēšanos... (*pēc pauzes*) Bet par to nākošo sezonu varat būt drošs. Es apsolu jūs paņemt atpakaļ. Vai arī es iešu prom pats!

Klusums. Hofmanis prom.

Prucers. Kas par sezonām? Ko jūs te dalāt?

Vāgners. Man atkal sāp nieres.

Prucers. Tu pats atteicies dzert tējas.

Vāgners. Es arī bez tējām knapi paspēju aizskriet sauss!

Prucers. Un galva nesāp? Kur ir tavas brilles?

Vāgners. Es neesmu tavš mazais dēliņš! Es esmu pieaudzis cilvēks! Un pietiek mani muļķot! Jūsu plāns nav tik pārdabisks, lai es to nespētu apjēgt, mani mīļie.

Prucers. Par ko tu runā?

Vāgners. Brīnišķīgi! Tev pat acu plakstiņš nenoraustījās! Malacis!

Prucers. (*smejas*) Kāpēc gan man būtu jāraustās? Es neko nesaprotu.

Vāgners. Nu ja! Tev jau ir nervi! Man tikai to nav, tikai man - kroplītim, būtu jābrauc uz peldēm, vannām un ūdeņiem.

Prucers. Turp nebrauc kroplīši. Bet tev derētu...

Vāgners. (*pārtrauc, rāmi*) Pasaki, vai Minna pašreizējā stāvoklī drīkst ceļot?

Prucers. Nē, protams. Bet es jau tevi nespiežu braukt tūlīt pat. Varbūt vispirms kārtīgi izgulies.

Vāgners. Un Minnai, protams, ir kaitīgi uztraukumi, neziņa, vai ne?

Prucers. Protams. Un ne tikai viņai, bet arī bērnam...

Vāgners. Nu ja, skaidrs! Tātad viņa nekur nedrīkst pašlaik braukt! Teiksim, tuvāko deviņu dienu laikā.

Prucers. Pilnīgi izslēgts. Kādas deviņas dienas? Vismaz četrus mēnešus.

Pauze.

Vāgners. Tā, redz, mīļā, viens tavš draudziņš atņēma man darbu, manu sirdi un asinis, un arī vienīgo iztikas avotu, starp citu, otrs iekārto tā, lai es cietuma vietā labprātāk izvēlētos bēgšanu, bet trešais, doktora kungs, apliecina, ka Vāgnera kundze nu nekādi nevar braukt man līdz, tā sacīt - fizioloģisku apsvērumu dēļ. Veikli!

Minna. Ko tu runā?...

Vāgners. Nebaidies, tu tiks no manis vaļā, tiks! Es braukšu. Kas gan cits man atliek?... Un es, muļķis, brīnījos, kā gan tie Kēnigsbergas žīdi ir mani atraduši. Naivais! Un kas tad šoreiz ir tavs izredzētais?

Minna. Tu esi netaisns...

Vāgners. Vai tad tā nebiji tu, kas trīs mēnešus pēc mūsu kāzām aizlaidās ar to resno andelmani? Arī tad, kad es, muļķis, tev piedevu, es biju netaisns? Pēc pusgada! Un cik krāšņas gan bija tavas grēku nožēlošanas! Vai arī tad, kad es uzzināju, ka tava jaunākā māsiņa Natālija patiesībā nemaz nav tava māsiņa, bet gan meitiņa! Arī tad es tev piedevu! Es esmu netaisns? Nu, kurš tad šoreiz būs tas kundziņš, kura klātbūtne man būs jāpiedod? Ak, vienīgi šis gaidāmais bērns!... Nekas! Lūk, doktora kungs, tavs draudziņš, iekārtos puisīti kādā patvertnē. Lai tur skaisti dzied!...

Minna. Rihard...

Vāgners. Nepieskaries man!

Prucers. Rihard, tu tiešām esi atlaists? Kurp tu taisies braukt?

Vāgners. Tu pats sev neriebies? Jūs varat mani iznīcināt, lūdzu! Sabradāt, lūdzu! Tikai neiedomājieties, ka jūsu dvēseles paliks neskartas! Nē, vēršoties pret naivo un neaizsargāto, tās pārklājas ar augoņiem un nedzīstošām čulām. Un jo trauslāks būs jūsu upuris, jo ātrāk šie tumšie darbi iznīcinās jūsu dvēseles. Esmu pat priecīgs, ka šoreiz upuris esmu es. Jā, es iešu bojā, bet es neesmu viegli norijams un jau nākošajā dienā aizmirstams! Kāpēc jūs klusējat, velns rāvis?! Nu, sakiet taču kaut ko! Aizstāvieties!... Jā, to jūs nevarat vis!...

Atskan jautra čala - ienāk balles viesi, jaunekļi un jaunavas.

Vāgners. Ak, dabas bērni! Laiņi lūdzu! Nē, jūs neesat kļūdījušies! Šeit jūs tiekat gaidīti! Jums šeit būs jautri! Lūdzu, sapazīstieties paši! Es galvoju par šī sirmā doktora un šīs nevīstošās daiļavas, šo abu kristāltīro cilvēku krietnumu! Krietnākus neatrast visā Krievijā! Bet es, zemes tārps, jūs pametu, esmu jau prom - neliecieties traucēties! Lai jums jauka naksniņa! Lūdzu, skūpstieties droši!

Viesi jūtas atraisīti - jautrība, smieklī.

Vāgners. Minnīt mīļā, doktorīņ, lūgtum, iesaistieties! Manis šeit vairs nav - nekas lai nenospiež jūsu sirdis!

Prucers. (*pēkšņi, ļoti skaļi, viesiem*) Projām! Vācieties augšā! Ejiet prom no šejienes!!!

Prucers iztrenkā jauniešus, tie prom. Pauze.

Prucers. Tev, Rihard, nešķiet, ka... ka tas jau iet pāri jebkurām robežām?

Vāgners. Ak, labais tonis! Jūsu labais tonis ir aizskarts. Ja suns kauc, kad viņu sit, tad ir aizskarts labais tonis. Pieklājīgi ir izlaist garu, klusējot. Ak, atvainojiet!...

Prucers. Iesim, Vāgnera kundze. Es jūs pavadīšu.

Vāgners. Es nezinu, uz kurienu jūs viņu pavadīsiet, tādēļ es vēlos vēl paziņot sekojošo: es pieņemu jūsu drauga Ābrama Mellera sirsnīgo piedāvājumu, jo man taču nekas cits neatliek kā bēgt... Un mūsu bērnam vārdu jūs, kundze, varat likt pēc savas gaumes un patikšanas. Ardievu!...

Minna. (*klusu*) Rihard...

Pauze.

Vāgners. (*pēc brīža, klusu*) Jūs esat netaisni...

Minna. (*čukst*) Tev tikai vajadzētu tagad nomierināties, tu ļoti labi visu saproti, es taču zinu. Mēs atradīsim izeju... Ja tu tagad aiziesi, tev būs tik grūti atnākt atpakaļ, Rihard... Tu pats saproti...

Pauze.

Vāgners. Jā, bet es... (*pauze*).

Prucers. Zināt ko, Vāgnera kungs, mēs neesam mazi bērni, galu galā!...

Vāgners. Viss - pietiek! Ne vārda vairs!

Minna. Pagaidi, neskrien prom, Rihard!

Vāgners prom. Pauze.

Prucers. Spītīgs un ietiepīgs kā āzis! Es saprotu, var gadīties dažnedažādas nepatikšanas, bet tā rīkoties nedrīkst, nedrīkst! Un jūs vēl viņam čukstat!...

Minna. Viņš tiešām ir iedzīts strupceļā...

Prucers. Es runāju par ko citu! Vai tad tiešām jūs nesaprotat, ka Rihards ir gatavais sātans - lai Dievs man piedod, vai sātanam līdzīgs?! Viņš taču izsūc jūsu spēkus, jūsu sulas! Par ko jūs esat pārvērtusies - es vairs nespēju uz to skatīties! No ziedošas, jautras sievietes pārvērtusies šajā... atvainojiet! Nē, ne grūtniecība jūs nomoka - tas ir skaistākais laiks ikvienas sievietes mūžā, ticiet man, nē, ne grūtniecība, bet gan šis cilvēks. Kāds cilvēks? Puišelis! Un tagad, ņemiet vērā, cieš arī jūsu bērns! Vai jūs drīkstat to pieļaut? Jūs, sieviete, kura varētu būt jebkura nama lepnums - un jūs taču to pati ļoti labi zināt - jūs iztopat šim jauneklīm, klusējot, kad būtu jākliež! Nē, tas vairs nedrīkst turpināties - kaut vai jūsu bērna labad! Cauri! Es esmu izlēmis: jums beidzot ir jāuzzina mana attieksme, manas domas... Es jums piedāvāju savu namu. Es rūpēšos par jums labāk kā jebkurš cits, es jūs aizsargāšu, un neviens vairs nepaliks nesodīts, ja centīsies jums tuvoties! Es jūs lūdzu - iesim! Es zinu - jūs nemūžam neskrietu

paka ne viņam, ne kādam citam, ja jums būtu cilvēka cienīga, pārtikusi dzīve un drošs pamats zem kājām. Lūk, tas nu ir noticis! Un es jums apsolu nekad nepieminēt nevienu no jūsu iepriekšējiem vīriešiem. Bet jūsu bērnu es varu adoptēt! Un kurš gan, jājautā, to labāk pazīst - es vai Vāgners?!... (*pauze*) Neskatieties uz mani tā! Runājiet, es jūs lūdzu! Redzat, es visu esmu izdomājis izlēmis un jums atliek vien piekrist. (*pauze*) Neskatieties tā, man paliek bail!... Kurp jūs? Es saprotu, nav viegli pierast pie domas, mīļā... Nespiediet mani kļūturpjam! Es to varu!... Ai, man sāp!!! Minna...

Minna prom. Pauze.

Atskan jautras balsis, ienāk Baumanis ar Maiju, Anrio, Karlovics un fon Meks ar Amāliju.

Baumanis. (*sauc*) Vāgner!... Rihard!...

Anrio. Doktora kungs, cik jauki, ka arī jūs šeit esat! Mēs nevarējām jūs upmalā sagaidīt! Paskatieties, kādi mums ir vainagi, redzat, cik skaisti! Gribat, es savējo uzdāvināšu jums! Lūdzu, tikai esat jautrs šovakar! Kur ir Vāgnera kungs? Viņš solījās būt! Paskatieties, doktora kungs, pat rotmistrs ir beidzot novilcis savu formas tērpu, savu čaulu, kā saka Vāgnera kungs. Paskatieties, cik vienreizējs vīrietis zem tā slēpās...

Baumanis. Rihard!... Doktora kungs, vai viņš nav uzgājis tur augšā, tur taču kāds muzicē! Nē, neticu!... Galvu augšā, doktora kungs!... (*sauc*) Rihard!...

Anrio. Vāgnera kungs ir neticams cilvēks - jūs taču piekritīsiet, doktora kungs! Zināt, kāpēc mēs visi, tik ļoti dažādie cilvēciņi - mēs ar Oto, rotmistrs ar Amālijas kundzi un šie mūsu vienreizējie dvēseļu attīrīšanās skolotāji - jā, jā, es patiešām tā uzskatu, kāpēc mēs visi šovakar esam kopā? Vāgnera kunga dēļ. Viņš mums pavēlēja būt kopā šajā vakarā. Un cik tas ir pareizi! Cik labi, ka ir tāds cilvēks, kas palīdz dzīvot, doktora kungs, vai ne?

Meks. (*sauc*) Rihard, neslēpies! Es zobenu atstāju mājās! (*smejas*). Amālij, kurp tu?... Kas viņai notika, jūs nepamanījāt?

Karlovics. Nē, viņa ilgi skatījās uz jums, sāka raudāt un aizgāja...

Meks. Nestāstiet man pasakas, viņa neraudāja! Viņai nebija par ko raudāt! Ir taču tik jauki! Mēs tūlīt būsīm atpakaļ! Vienreizējs vakars, tūlīt... Apsoliet, ka neaiziesiet, mūs nesagaidījuši! (*prom*).

Anrio. Paldies jums, doktora kungs, par jūsu nesavtīgajiem pūliņiem uzturēt Vāgnera kunga veselību, un tādejādi arī garu. Mēs to protam novērtēt, ticiet man! Un jūs jau arī pats saprotat, cik tas ir nozīmīgi! Cik svarīgi, ka ir kāds cilvēks, kas mūs piepilda un bagātina, vai ne, mīļais doktor? Cilvēks, kas

uzspridzina mūsos visu labo... Vāgnera kungs droši vien tā izteiktos! Neklusējiet taču, doktora kungs!... Jums slikti? Izsaukt ārstu?... Kurp jūs, doktora kungs? Pagaidiet, mans vainags...

Baumanis. Kungi! Dāmas un kungi! Es uzskatu, šovakar šajā zemē ir jādzied citas dziesmas, ne tās, kuras skan augšstāvā! Es lūgšu jūs mums palīdzēt! Lūdzu, Maijiņ, lūdzu! Nekautrējies, droši!...

Maija uzsāk dziedāt latviešu vasaras saulgriežu dziesmu, kuras piedziedājumu "Līgo, līgo...", dzied līdz visi klātesošie. Piedziedājums ar katru reizi kļūst aizvien skaļāks un varenāks. Pēc viena no pantiņiem mūzika augšstāvā noklust.

Baumanis. Mēs esam uzvarējuši! Dziedi, Maijiņ, dziedi!

Dziedāšana atsākas ar jaunu sparū. Pamazām dziedātājiem piepulcējas augšstāva balles jauneklīgo viesu balsis. Ķīķināšana, jautrība, Maija joprojām dzied.

2. aina.

Turpat - operteātra "Muse" zāle. Pēc mēneša.

Dorns. Tātad - cik orķestrantiem jūs sagatavojāt krēslus?

Kalpotājs. Divdesmit sešiem, jūsu gaišība. Kā likāt, Dorna kungs.

Dorns. Jūs skaitīt mākat? Te ir tikai divdesmit četri krēsli un divdesmit četras pultis jūsu zināšanai! Vai tad skatuve ir par mazu?

Kalpotājs. Es uzliku divdesmit sešiem...

Dorns. Jūs gribat, lai es pārskaitu? Lūdzu! Viens, divi, trīs, četri... (*skaita čukstus*) divdesmit trīs. divdesmit četri, ... pieci, ... seši... Labi, ir divdesmit seši. Bet notis? Notis! Kāpēc altu pultis vēl ir tukšas?

Kalpotājs. Es jau nesu, Dorna kungs...

Dorns. Tad veicīgāk!... (*pauze, Dorns soļo turpu šurpu pa skatuvi*) Nu, doktor, runājiet taču vienreiz.

Prucers. Jums nešķiet, ka Mellera kungam ir nedaudz dzeltena sejas krāsa?

Dorns. Nemanu...

Prucers. Paskatieties, paskatieties!

Dorns. (*apstājas*) Varbūt tāda gaisma - sveces?...

Prucers. Nezin vai. Mellera kungs, jums aknas nekad nav sāpējušas?

Pauze.

Dorns. Ābram, varbūt tu būsi tik laipns un atbildēsi doktoram?

Prucers. Zināt, es esmu ievērojis, ka šis dzeršanas paradums tiek mantots no paaudzes uz paaudzi, ja tā par šo lietu vispār var izteikties. Tāda trīs nedēļu ilga dzeršana, kāda ir gadījusies ar Mellera kungu, parasti novērojama tiklab tēviem, kā dēliem. Es pieņemu, ka Mellera kunga tēvs ir stiprs iedzērājs, vai ne?

Dorns. (*smejas*) Ko jūs! Ābrama tēvs, manuprāt, pat nezina, kā garšo degvīns!

Prucers. Dīvaini... Atvainojiet, protams, Mellera kungs, ka es tā izsakos par jūsu tēvu. Es vienkārši runāju kā ārsts, kā zinātnieks. Diemžēl jūs neatbilstat manai teorijai.

Dorns. Bet tagad viņš vismaz ir vesels?

Prucers. Es parakstīšu dažas tējiņas. Jūs dzirdat, Mellera kungs? Arī pret nomāktību. Jūs vienkārši esat noguris, degvīns ļoti novājina.

Dorns. (*kalpotājam*) Tā mēs te muzicēsim, ko? Iededziniet taču vienreiz visas sveces!

Kalpotājs. Es nedomāju, ka jau tagad...

Dorns. Vai tad jūs vispār domājat? Veikli!... Es, doktor, uzskatu, ka muzicējot jābūt īpašai atmosfērai. Ir jāpanāk, lai arī uz mēģinājumiem orķestris nāktu ar prieku, lai viņi justu, ka arī ir cilvēki. Manuprāt, jārada ilūzija, ka viņu priekšā nemaz nav kapelmeistara, ka viņi spēlē paši, savam priekam. (*kalpotājam*) Un tagad varbūt jūs beidzot būsit tik laipns un nopulēsiet flīģeļa vāku?

Kalpotājs. Acumirkļi, kapelmeistara kungs...

Dorns. Nerunājiet gari!

Prucers. Vai tad jūs agrāk sāksiet sezonu? Jau augustā?

Dorns. Nē, vienkārši mums ir pamatīgāk jāgatavojas, var teikt - jāpanāk iekavētais. Es domāju, orķestris būs apmierināts: es sarunāju, ka Hofmaņa kungs samaksās par vienu mēnesi vairāk.

Prucers. (*smejas*) Es arī gribētu kaut ko uzspēlēt!

Dorns. Pieskaitiet šo vizīti manam rēķinam. (*smejas*) Nē, pieskaitiet divas! Ābram, mosties! Rihards droši vien ir jau Parīzē. Dzirdi, Parīzes operā!

Prucers. Vai tad Vāgnera kungs aizbrauca uz Parīzi?

Dorns. Esmu tā dzirdējis. Ar kādiem trim kuģiem, caur Kopenhāģenu un Londonu.

Prucers. Dorna kungs, vai tā ir taisnība, ka... protams, es nevienam to neizpaudīšu... vai tā ir taisnība, ka viņi ir pretlikumīgi pārgājuši Krievijas robežu, bez pasēm, tā sacīt, naktī...

Dorns. Varat izpaust - tas jau ir noticis. Turklāt ar visu suni, lielo lempi Robēru.

Prucers. Un Vāgnera kundze...

Dorns. Ar visu Vāgnera jaunkungu vai jaunkundzi, kas to lai zina...

Prucers. (*pēkšņi*) Viņa ir nenormāla, pilnīgi nenormāla!

Dorns. Doktora kungs, es nekad nebūtu domājis, ka jūs esat tik emocionāls. Lai gan, protams, no ārsta viedokļa tas laikam tik tiešām ir noziegums, ja sieviete uz grūtām kājām iesaistās šādā avantūrā. Tomēr man gan šķistu izprotamāk, ja tikpat stipri par to būtu bijis satraukts bērna tēvs.

Prucers. Uz redzēšanos, Dorna kungs!

Dorns. Pagaidiet! Un tējiņas! Jūs teicāties izrakstīt Ābramam tējiņas! Doktor, pagaidiet!... Šķiet, doktoram arī pūslis netur - viņš aizskrēja tāpat kā Rihards.

Pauze. Dorns atsāk staigāt šurpu turpu.

Dorns. (*kalpotājam*) Kāpēc jūs esat uzlicis pirmās vijoles notis otrajai?...

Kalpotājs. Jūs pats teicāt...

Dorns. Es tūlīt teikšu vēl kaut ko: ja jūs arī turpmāk būsit tik lempīgs, mēs itin drīz šķirsimies! Paldies, jūs varat iet! Ejiet, es teicu!...

Kalpotājs prom. Pauze.

Dorns apstājas.

Dorns. Ābram, tu pilnīgi noteikti vēlies izbojāt visu šo dienu, manu pirmo mēģinājumu, ja? Vai tad tu neredzi, es esmu uztraucies kā tāds skolas puika! Jā, es viņus pazīstu kā kaimiņsētas suņus, bet tomēr trīcu! Man šī ir īpaša diena! Man šodien jābūt jautram, omulīgam, mani ir jāapbrīno, bet tu te sēdi ar tādu ģīmi kā... Es tevi lūdzu, ja tu man nepalīdzi, tad vismaz neizrādi, ka es esmu lielākais pasaules neģēlis!... Nu, varbūt tu būsi tik laipns un sāksi runāt, pateiksi man kādu vārdu? Tu nevari parunāt?

Mellers. Varu...

Dorns. Nu, paldies! Paldies! Es tā priecājos!... Atvaino... bet saproti taču, neviens te nav vainīgs!...

Mellers. (*pēc brīža*) Jā...

Dorns. Es izpētīju tās Riharda parādzīmes. Summa ir milzīga, tev taisnība, es pat negaidīju - divsimt četrdesmit septiņi rubļi un desmit kapeikas. Vesels kapitāls. Kā viens cilvēks var par tādu naudu iepirkt audumus. Tur taču pietiktu veselam

teātrim - apgērbt un iztapsēt. Bet Rihardam, lūk, vēl par maz... Ābram, varbūt mēs to summu varētu, teiksim, dalīt uz pusēm? Pusi maksāju es, pusi tu?...

Mellers. Es nevaru... Tu taču teici, ka pats izpirksi to Riharda parādu. Es aizņēmos trijās vietās - ja tu man tagad neatdosi, es nezinu... Lai gan, man vienalga... Labi.

Dorns. (*smejas*) Man prieks, ka tu beidzot sāc runāt! Tā ir izveseļošanās pazīme. Nu, nomierinies taču! Es solīju un es, protams, maksāšu. Kaut vai tikai tāpēc, lai tu man beidzot varbūt noticētu, ka esmu bijis godīgs pret Rihardu. Tu taču man joprojām netici, es zinu. Bet varbūt tu kaut kā savādāk vari izskaidrot, kāpēc es izpērku viņa parādu?

Mellers. Skaitās, ka esmu izpircis es...

Dorns. Tu tiešām noticēji, ka es nemaksāšu? Šovakar pat tu saņemsi savu naudu! Ātrāk es taču nevarēju tev to dot: tu būtu visu nodzēris!

Mellers. Rihards var uzzināt, ka es esmu tās parādzīmes izpircis...

Dorns. Pirmkārt, Rihards nu gan nav tas cilvēks, kurš labprātīgi meklēs savus kreditorus, otrkārt - tu vari pateikt, ka pārdevi parādu tālāk!

Mellers. Bet kāpēc tad es to pirku?

Dorns. Kas ar tevi notiek?

Mellers. Atkal runās, ka žīdi pie visa vainīgi! Žīds pārdevis, žīds pieprasa naudu - tas nekas, ka savu paša, žīds žīdam parādzīmes izandelējis, žīds no vietas izdzīvojis, pases atņēmis!...

Dorns. Ir jau arī tie žīdi pie visa vainīgi, ja viņi visi ir tādi paši ņuņņas kā tu! Ar tādu kaukšanu neko nevar nokārtot! Pieej pie spoguļa, paskaties uz sevi - lūk, Kēnigsbergas cerīgākais jaunās paaudzes advokāts!...

Mellers. Nē... man šodien grūti... varbūt tiešām aknas?...

Dorns. Nevis aknas, bet pārāk spilgta iztēle. Un tur vēl klāt arī nezināšana. Un nesaprašana, mans mīļais advokāt, dvēseļu pētniek! Es nemaz netaisos Rihardam jelkad šo parādu piedzīt, un izpērku šīs zīmes tikai tādēļ, lai to neizdarītu neviens cits. Tiktāl tev bija grūti aizdomāties, ja? Tā nebūs maksājuma atlikšana, tā būs parāda izzušana!... Kur lai liek viņu abu pases? Vajadzēs anonīmi piesūtīt pa pastu, tā teikt, tāds Ziemassvētku vecīša pārsteigums.

Mellers. Tu tiešām nepiedzīsi?

Dorns. Šī parāda cilāšana taču bija tikai iemesls, lai kaut necik nokārtotu Riharda dzīvi. Jā, tieši tā to var nosaukt. Un tikai tā to var nokārtot: ar triecieniem. Šoreiz, pateicoties mums - maigiem triecieniņiem. Normālos, loģiskos argumentos, aizrādījumos vai piedāvājumos viņš taču neieklausās!...

Mēs taču, Ābram, to visu simtkārt esam jau izrunājuši! Es te atkal kladzinu kā tāds papagailis!...

Mellers. Es saprotu - mūsu, draugu pienākums...

Dorns. Nu jau mēs viņam vairs neesam draugi, bet nekas - tu redzēsi: kādreiz viņš sapratīs un nokaunēsies. Un ja arī tā nebūs, mūsu sirdsapziņas būs tīras: mēs esam izdarījuši visu, ko varējām. Mēs esam domājuši par tuvāko.

Mellers. Es jau saprotu, nu ja...

Dorns. Starp citu, vai tu to vari teikt par pašu Rihardu? Viņš ikvienu uztver kā naidnieku, visi, redzat, ir sazvērējušies pret viņu! Jā, jā, tev taisnība - žīdi pie visa vainīgi: to viņš varētu pagalvot arī par mani! Un zini, kur vislabāk viņa aklo sevis mīlestību var iepazīt? Viņa operiņu libretos! Viņš taču nekad nerunās par citu cilvēku ciešanām, bet tikai par savām. Lūdzu, viņa slavenais "Rienci" - tu jau zini: ak, nesaprastais, cēlais Romas tribūns, visu pamestais un nodotais, kurš ar putām uz lūpām cīnās par jaunu pasauli, un to, protams, spēj izjust un uzcelt tikai viņš vienīgais! Pazīsti Rihardu? Un knapi vēl Rienci jeb Vāgners ir apraudāts, viņam ir jau kaut kas jauns padomā - Rihards pats man mirdzošām, neko neredzošām acīm stāstīja: saukšoties "Lidojošais holandiešis". Cik trauksmaini, vai ne? Tur Rihards sevi iecēlis par tik vērtīgu un pievilcīgu personāžu, ka cilvēkiem pilnīgi noteikti būtu jāupurējas viņa labā. Un viena nabaga sieviete tādēļ arī ielec no kraujas jūrā: tikai tad, saņēmis tādus mīlestības apliecinājumus, redzat, Vāgnera kungs jeb mūžīgais holandiešu klejotājs būšot gandarīts, un saldi iemigšot! Par ko gandarīts? Par savu mūziku? Tās taču vienkārši nav! Lūk, vistrāpīgākais novērtējums. Vāgnera mūzikas nav, bet Rihards sevi jau uzskata par pasaules mēroga ģēni. Lūdzu, kā tad skanēja tas Riharda pantiņš, kuru tu te visu laiku trallini? Nu?

Mellers. Tas vienkārši labi skan...

Dorns. Tas nemaz nav tik vienkārši. Lūdzu, noskaidri un, pie reizes, arī ieklausies! Tas nebūt nav joks - Rihards patiešām tā domā. Lūdzu!

Mellers.

Ko Šillers, Gēte, Lesings cēli daiņojuši.

Lai tas caur manām lūpām skaņās plūst...

Dorns. Lūk! Ne vairāk, un arī ne mazāk! Vienā rindā ar visiem šīs saules varenajiem. Turklāt, ar savu mūziku Rihards, kā viņš pieticīgi bilst, iztaisīšot revolūciju!... Tu atceries manu "Burvi un milzi" vai "Abu Karu" Leipcigā? Jā, es izgāzos! Bet bija cilvēki, kuri man paklusām sita uz pleca! Vai zini, ko tas nozīmēja? Viņi, patiesībā, gribēja teikt, ka mani par manu revolucionārismu jau

sen vajadzēja likt pie sienas! Jā, mums ir nepieciešami revolucionāri. Revolucionāri nevis mazizglītoti histēriķi! Rihards taču nav pat nevienu konservatoriju beidzis - tu droši vien to nemaz nezini! Lūdzu, mīļais draugs, tev arī tāpat draugi dod iespēju - cīnies, strādā un tad viss būs! Bet nē - kāpēc gan tas būtu jādara, ja var sajūsmināties par savu personīgo dvēseli un raudāt vaļa asaras, ka to visi mīņājot ar kājām, un ka tai, nabadzītei, būšot īss mūžiņš. Ievēro - viņš tieši sajūsminās par sevi! Jo normālam cilvēkam šādos itin kā briesmīgos apstākļos taču būtu jādara sev gals. Tūlīt pat un nekavējoši! Bet nē! Viņš taču to nekad nav pat mēģinājis darīt! Viņš nomirs tikai un vienīgi dabīgā nāvē, turklāt vēl izmisīgi pretosies tai, jo nebūs nonācis līdz apskaidrībai. Viņš nomirs ar sāpju izteiksmi sejā - piemini manus vārdus! Un tad nu tu man pastāsti: vai mūsu dzīvošanas jēga ir tādām - neapmierinātām un niknām uz visu pasauli - nomirt, vai tomēr kaut ko šeit, šajā vietā un laikā papūlēties arī izprast? Piemēram, to, ka nevajag būt par kūtru, lai atrastu sev kādu jēdzīgu pielietojumu!... Neskaties uz mani tā! Tas taču arī par kaut ko liecina, ka Rihards, būdams slavenā, lielā, ietekmīgā Brokhauza švāģeris, mētājas apkārt bez vietas un jēgas, bēguļo bez pasēs pāri robežām! Brokhauzs jau sen ir viņu pārkodis! Neskaties uz mani tā, es tev saku! Man viņa ir žēl, ļoti žēl! Tici man! Lūdzu, ko viņš tagad darīs tajā Parīzē? Iestudēs "Rienci"? Jāsmejas! Viņš varēs pelnīt ja nu vienīgi ar to kankānu - viņiem abiem ar Holteju labi sanāk. Un vistrakākais ir tas, ka šīs samazgas viņš ir iepildījis arī citu galviņās - Anrio Žadēns jau krāj naudu Parīzei. Bet vissmieklīgākais - Oto Karlovics, ar to bazūni, auns ar bazūni: arī uz Parīzi!... Lūdzu, lūdzu, Hofmaņa kungs, nākiet vien! Lūk, Ābram, cilvēks, kurš tev spētu pateikt tieši to pašu!... Mēs, Johan, runājam par Rihardu, neaizmirstamo Rihardu... Kas noticis, Johan?... Nu, runājiet taču! Ja nav nekā, nebaidiet ar savu briesmīgo ģīmi cilvēkus!

Hofmanis. Viņi ir... noslīkuši...

Pauze.

Dorns. Kas - viņi?

Hofmanis. Vāģnera kungs... kundze... un...

Dorns. (*pārtrauc*) Muļķības! Kā jūs to varat zināt?

Hofmanis. Viņu kuģis pirms nedēļas izbrauca no Kopenhāģenas...

Dorns. Ak, tad tomēr sekojāt gan, ko...

Mellers. Apklusti!

Hofmanis. Bijusi liela vētra, viņi nav ienākuši Londonā...

Dorns. Nomaldījušies... teiksim, kaut kur uz Norvēģiju...

Hofmanis. Viņus vairs negaidot...

Pauze.

Dorns. Varbūt viņi nemaz nebija uz tā kuģa, bija uz cita...

Mellers. Apklusti vienreiz!

Klusums.

Dorns. Nebaidies, Ābram, savu naudu tu saņemsi. Es apsolīju un... Neskaties uz mani tā, es tev saku!... Pagaidi, neskrien prom! Beidz! Neesi taču bērns...

Mellers prom. Gara pauze.

Ienāk divi mūziķi.

Mūziķi. Labdien, direktora kungs! Labdien, kapelmeistara kungs!...

Hofmanis. Labdien...

Dorns. Nāciet, nāciet! Es jūs sveicu pirmajā mēģinājuma dienā! Sēdieties!...

Mūziķi nāk viens pēc otra, iekārtojas savās vietās, ienākot visi sveicina

Dornu un Hofmani, tie spiesti atbildēt. Uzskatījot instrumentus,

orķestranti pusbalsī sarunājas.

Dorns. (*pēkšņi*) Netarkšķiet! Skatuve ir svēta vieta!...

Orķestranti apklust.

Tiek noskaņoti instrumenti.

Pauze, klusums.

Dorns. Nu ko, dzīve turpinās, direktora kungs! Lūdzu, kungi, atšķiram 26. lapaspusi, sākam no 115. numura!...

Orķestris atšķir notis, sagatavojas spēlēšanai.

Dorns. (*sit ar diriģenta zizli pa pulti*) Lūdzu, esam gatavi?...

Viss noklust.

Klusums.

Hofmanis. Kas jums notika, Dorna kungs? Jums slikti? Izsaukt ārstu?

Neklusējiet, Dieva dēļ!... (*klusums*) Kurp jūs, Dorna kungs?...

Dorns prom. Pauze.

Hofmanis. (*aizlūstošā balsī*) Vāgners neatgriezīsies... (*pauze*) Viņš ir miris...

Hofmanis prom.

Klusums.

***

1994.

© Lauris Gundars.